

Vlaams
Parlement

vergadering **C146**
zittingsjaar 2017-2018

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening,
Energie en Dierenwelzijn

van 27 februari 2018

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Wilfried Vandaele aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de transparantie bij de heffing van polderbelasting en de rol van de belasting in het verhaal van natuurontwikkeling – 1115 (2017-2018)	3
VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de geïntegreerde MER-RUP-procedure – 1181 (2017-2018)	8
VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de procedure om oude verkavelingsvoorschriften buiten beschouwing te laten – 1192 (2017-2018)	11
VRAAG OM UITLEG van Steve Vandenberghe aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over onderzoek naar het optimaliseren van waterzuiveringsinstallaties – 1211 (2017-2018)	15 15
VRAAG OM UITLEG van Wilfried Vandaele aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de milieueffecten van houtverbranding – 1222 (2017-2018)	
VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de 'Green Deal' voor houtverbranding – 1255 (2017-2018)	19
VRAAG OM UITLEG van Lydia Peeters aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over een heffing op ruimtelijk rendement – 1233 (2017-2018)	27
VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de noodzaak aan een totaalvisie op het afvalbeleid en de inzameling van restplastics – 1234 (2017-2018)	32
VRAAG OM UITLEG van Wilfried Vandaele aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de inwerkingtreding van het decreet betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning – 1238 (2017-2018)	37
VRAAG OM UITLEG van Lydia Peeters aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de bevraging bij lokale besturen van de woonuitbreidingsgebieden – 1254 (2017-2018)	40

VRAAG OM UITLEG van Wilfried Vandaele aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de transparantie bij de heffing van polderbelasting en de rol van de belasting in het verhaal van natuurontwikkeling – 1115 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, ik zal mijn vraag een beetje inkorten, want er is een treinstaking.

Recent was te horen dat een aantal polderbesturen voor het eerst aanslagbiljetten stuurden naar bewoners die voordien nooit eerder de belasting moesten betalen. Dat gebeurde minstens in een polder in het Antwerpse, in een in het Waasland en een aan de kust. Wie even googelt of oude krantenknipsels bij elkaar zoekt, ziet dat dit iets is wat af en toe aan de orde is: voorbeelden van verraste inwoners die op een gegeven moment polderbelasting moeten betalen en voorheen niet. Dat doet me de vraag stellen naar de transparantie van de werking en heffing door polders en wateringen in Vlaanderen.

Een tweede zaak die ik wil aankaarten, is het betalen van polderbelasting op terreinen die ofwel in beheer zijn van natuurbeherende verenigingen, ofwel van de Vlaamse overheid zelf, van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB). Het gaat dan om Europees beschermde instandhoudingsdoelstellingsgebieden waarvoor Vlaanderen verplicht is de nodige maatregelen te nemen. Het betekent vaak dat er een zeker waterpeil moet worden gehandhaafd. Er zijn nogal wat discussies over. Het is ook vroeger al aan bod gekomen in parlementaire vragen.

Ik geef een voorbeeld uit mijn eigen achtertuin: Natuurpunt betaalt voor de 458 hectare van de Uitkerkse Polders een jaarlijkse polderbelasting van net geen 8000 euro. Ook het ANB betaalt, als ik het goed heb, een groot bedrag aan dat soort polderbelastingen. Dat is goed als die goed worden besteed en in dit geval ook bijdragen tot de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen want daarvoor hebben we die gebieden beschermd, maar dat is niet altijd zo. Er zijn telkens weer discussies over het waterpeil. Het gaat niet altijd over discussies tussen Natuur en Landbouw – wat vaak wel het geval is –, maar ook tussen bijvoorbeeld het polderbestuur en de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM). In de Uitkerkse Polders zou er daarover, als ik goed ben ingelicht, ook wat wrijving zijn tussen die twee spelers.

Minister, nogal wat inwoners in een werkingsgebied van een polder krijgen plots een aanslagbiljet in gebieden waar dat de jaren voordien niet het geval was. Hebt u er zicht op of dat goed gebeurt of kan het beter? Moet men er op een andere manier over communiceren naar de bevolking? Zo ja, hoe kunt u dat bevorderen?

Als er wat misloopt, wie kan er die polderbesturen sanctioneren wanneer ze bijvoorbeeld onterecht belastingen zouden innen? Zijn er voorbeelden van waar dat in het verleden gebeurde, bijvoorbeeld in de periode van 2010 tot nu? Zijn er voorbeelden van waar die belasting werd aangevochten en eventueel werd rechtgetrokken?

Vindt u het logisch dat er voor eigendommen met bestemming natuur, aangekocht met aankoopsubsidies van het Vlaamse Gewest, en in eigendom of beheer van terreinbeherende verenigingen of van het gewest zelf, polderbelasting wordt betaald vooral daar waar er nogal wat wrijving is tussen de werking van een polderbestuur en de natuurdoelen die men in dat gebied probeert te halen?

De discussie is ook al in het verleden gevoerd. Er zijn al een aantal debatten geweest over kerntaken. Misschien kunnen we toch eens opnieuw de vraag stellen of, met name in natuurgebieden, het geen piste is dat de VMM het volledige waterpeilbeheer voor haar rekening zou nemen? Minister, is dat ook uw idee?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, ik ga even in op de context en het wettelijke kader. Artikel 68 van de Polderwet bepaalt dat het de taak van de algemene vergadering van de polders en wateringen is om jaarlijks het kohier van de belastingen op te maken en vast te stellen. Daarna moet de deputatie van de provincie het kohier uitvoerbaar verklaren. Na ontvangst van het aanslagbiljet kan bezwaar worden ingediend bij de deputatie.

De polders en wateringen baseren zich voor het opmaken van hun kohier op de informatie aangeleverd door het kadaster. Sinds dit jaar bepaalt het kadaster de percelen gelegen binnen de omschrijving van een polder of watering op basis van de gedigitaliseerde grens op kaart.

Voorheen werd aan elk perceel afzonderlijk een B- of een W-code toegekend door het kadaster, maar door de gewijzigde werkwijze werd vastgesteld dat een aantal ingelanden plotseling voor het eerst een aanslagbiljet toegestuurd kregen. Deze wijziging is dus het gevolg van digitalisering bij het kadaster waarop de polders en wateringen zich baseren. Voor de vermeende foutief verstuurd aanslagbiljetten kunnen de ingelanden uiteraard gebruikmaken van de voorziene procedure. Ze kunnen bezwaar indienen bij de deputatie die kan oordelen of het inderdaad een foutief verstuurd aanslagbiljet was. Ik beschik niet over de cijfers van het aantal bezwaren dat het voorbije jaar is ingediend bij de verschillende provincies en hoeveel hiervan terecht zijn verklaard.

De polders krijgen hun bevoegdheid uit artikel 173 van de Grondwet. De basisbeginselen en de wijze van vestiging van de heffing zitten vervat in de artikelen 65 tot en met 76 van de Polderwet. Van belang voor de discussie hier is artikel 65 van de Polderwet. Daarin staat: "Op al de erven binnen het poldergebied kan een polderbelasting worden geheven op de grondslagen en volgens het onderscheid te bepalen bij het reglement. Dit reglement mag het aandeel in de polderbelasting differentieel onder de verschillende categorieën van erven vaststellen. In de mate waarin zij rechtstreeks profijt trekken uit de werken van de polder, zullen de gebouwen opgericht op de bovenbedoelde erven eveneens aan de polderbelasting kunnen onderworpen worden. De belastingvoet wordt jaarlijks door de algemene vergadering vastgesteld." Het wettelijk uitgangspunt van de belasting ligt in het feit dat men voordeel haalt uit de werken die de polder verricht.

Over polderbelasting voor natuurreservaten is er al lang discussie. De bestaande rechtspraak van het Hof van Cassatie stelt dat de gronden die behoren tot het openbare staatsdomein of die afhangen van het privaat staatseigendom en volledig gebruikt worden voor een openbare dienst of een dienst van algemeen nut, vrij zijn van belasting ten behoeve van de polder omdat dergelijke gronden door hun bestemming of erfdienstbaarheid reeds bijdragen tot de invulling van de openbare taak. Ik beschik niet over de informatie over terreinbeherende natuurverenigingen die op grond van deze cassatierechtspraak reeds vrijstelling hebben gevraagd of gekregen. Het gaat immers niet om staatseigendom maar wel om private gronden. Maar we kunnen dat uiteraard navragen.

Sinds de inwerkingtreding van het decreet Integraal Waterbeleid in 2003 is de taak van de polders grondig gewijzigd. Hierbij werd zeer duidelijk bepaald dat het de taak is van de polderbesturen om binnen de grenzen van hun territoriale gebied de doelstellingen van het decreet betreffende het integraal waterbeleid te realiseren. Het verbeteren en het herstellen van aquatische ecosystemen en van

rechtstreekse waterlichamen afhankelijk van terrestrische ecosystemen is een van deze doelstellingen. Ik merk in de praktijk ook dat heel wat polderbesturen hier de voorbije jaren werk van hebben gemaakt. Door alle waterbeheerders binnen en buiten natuurgebieden moet vanuit een integrale invalshoek voor een goede waterhuishouding worden gezorgd. Het is dan ook wenselijk dat er goede afspraken worden uitgewerkt met alle betrokkenen bij het waterbeheer, niet alleen tussen de waterbeheerders maar uiteraard ook de natuur- en landbouwsector. Ook de betrokken gemeenten mogen we zeker niet vergeten. Specifiek voor de Oudlandpolder zullen deze afspraken onderdeel moeten zijn van het raamakkoord waarover men op dit moment aan het onderhandelen is en dat in voorbereiding is.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, dank u wel. U zegt inderdaad dat de polders de waterhuishouding moeten bewaken. We weten dat het oorspronkelijk vooral en misschien zelfs uitsluitend voor landbouwdoelen was, maar u geeft terecht aan dat dat tegenwoordig in het kader van integraal waterbeleid ruimer gaat en dat we op die gebieden waar de natuurdoelen primeren, dat aspect de nodige aandacht moeten geven. Ik denk dat het daar op een aantal plaatsen schort en dat die reflex niet altijd wordt gemaakt dat het een ruimere doelstelling is dan alleen landbouwdoelen, maar dat in de gebieden waar wij natuur de voorrang geven, dat in het waterbeheer en met name in het peilbeheer, dat zo zou moeten spelen. Dan begrijp ik de redenering van sommige terreinbeherende verenigingen die zeggen dat in artikel 65 van de Polderwet staat dat er een heffing is voor wie voordeel haalt uit de werken van de polders, maar dat zij daar geen voordeel uit halen, integendeel. Ze rijden tegen hun kar en zij krijgen hun doelstellingen niet gerealiseerd omdat dat peil te laag wordt gezet, en ze moeten er dan ook nog eens voor betalen, en geen klein beetje. Ik noemde daarnet het bedrag van een deel van de Uitkerkse Polder, namelijk 8000 euro per jaar.

U zegt dat als alles goed gaat, de staatseigendommen vrijgesteld zijn. Dus als mij in het oor werd gefluisterd dat het ANB hier en daar betaalt, dan berust dat op een fout waarschijnlijk. Als wij onszelf 'staat' noemen, wat wij graag doen vanuit onze partij, zoals u weet, dan zijn dat dus staatseigendommen en dan zouden de terreinen van het ANB vrijgesteld moeten worden. Misschien is het nuttig om eens te kijken of dat inderdaad overal gebeurt, want dat zijn dan kosten die we beter niet maken.

U suggereerde ook eens te kijken naar die terreinen die eigendom zijn van natuurverenigingen die in opdracht van de Vlaamse overheid die terreinen beheren, wat in veel gevallen zo is. Ze worden ook aangekocht met subsidies van de Vlaamse overheid, u weet dat. De belangrijkste verenigingen die die terreinen beheren, hebben ook in hun statuten staan dat als zij er ooit de brui aan geven, die terreinen opnieuw volledig eigendom worden van de Vlaamse overheid.

In die context is het aangewezen om na te gaan of die dan ook geen vrijstelling behoeven, zoals de terreinen die staatseigendom zijn. Ik zou graag hebben dat we daar verder naar kijken om er een oplossing voor te zoeken die waarschijnlijk billijker is en er niet toe leidt dat mensen die dingen doen op het terrein die we hun zelf vragen en die we voor Europa moeten doen – dus zij helpen ons –, daarvoor worden gestraft.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Mijnheer Vandaele, ik had een wrang gevoel als u insinueert dat de polder slecht werkt, omdat ze mensen ten onrechte een aanslag zou bezorgen. De minister heeft correct geschetst waar het over gaat, namelijk een aanpassing in het kadaster, en – o ramp – de aangeleverde kaartlaag naar

het kadaster werd dan ook wel doorgestuurd door de VMM zeker, die dus eigenlijk de basis vormde van de onterechte aanslagen. Het gaat vooral over de randen van de polder, waar zich problemen hebben voorgedaan. Ik heb gehoord dat nogal wat polders heel veel werk hebben moeten steken in het corrigeren van de grens om die terug juist te zetten, zelfs tot het opzoeken van oude kadastrale percelen, want de Polderwet is inderdaad niet van de jongste.

Ere wie ere toekomt, de polders hebben correct werk geleverd en hebben de fout door de digitalisering rechtgezet. Dat heeft heel wat werk en inspanning gekost. We mogen hun daarvoor dankbaar zijn. Door hun terreinkennis is dat ook vlot mogelijk geweest.

Er wordt gezegd: polders is waterbeheer en dat is evident. Sommigen hebben voordeel, sommigen hebben geen voordeel. Bepaalde natuurgebieden die afgezonderd of in elk geval aan de rand van bepaalde polders liggen, hebben wel de mogelijkheid om te werken met specifieke waterbeheerspeilen. Mijnheer Vandaele, ik neem aan dat u dan wel akkoord gaat dat die zeker wel betalen omdat er dan wel een voordeel wordt geboekt met betrekking tot het waterpeil dat wordt beheerd door de polder. Ik neem als voorbeeld de Meetkerkse Moeren, waar voor bepaalde delen een specifiek waterpeil wordt toegepast op vraag van en in overleg met de terreinbeherende vereniging in functie van de ontwikkeling van de natuurdoelen.

Als het gaat over de Uitkerkse Polder, die ligt natuurlijk midden in de grotere polder. Het is niet vanzelfsprekend om het waterpeil daar geïsoleerd te verhogen, ook al zou dat voor die natuurdoelstelling beter en gemakkelijker zijn. Het is ook vanzelfsprekend dat er dan wordt gekeken naar mogelijke effecten op de omliggende percelen. Net dat is het voorwerp van het gesprek en de studie die momenteel aan de gang zijn, en waarvoor de gouverneur van West-Vlaanderen vandaag het initiatief neemt om de partners samen te brengen om na te gaan hoe daar eventueel aanpassingen kunnen gebeuren.

Het gaat ook over de veiligheid en de omgeving van de ruimere polder. Wanneer men het waterpeil daar verhoogt, zullen de tussengetijdenbuffervolumes deels verminderen. Ook dat zijn belangrijke elementen om mee te nemen in het desgevallend aanpassen en het beoordelen of een aanpassing van het waterpeil opportuun is.

Tinne Rombouts (CD&V): Collega, u spreekt over transparantie ten aanzien van polders en wateringën, dat er mogelijk zaken zijn die niet heel transparant zijn en dat mensen soms schrikken als ze ineens een aanslagbiljet krijgen als er bepaalde wijzigingen zijn. De minister heeft heel duidelijk verwezen naar wat mogelijk de aanleiding zou zijn. Ik wil daar nog wat verder in gaan: als er ook wijzigingen gebeuren aan grenzen of structuren, moeten wij als deel van de overheid toch in de spiegel durven te kijken en beseffen dat als we een openbaar onderzoek of wijzigingen doen, het soms heel moeilijk is om iedereen mee te krijgen in het verhaal en iedereen op de hoogte te brengen. Het is niet de eerste keer dat pas na de eerste spadesteek mensen beseffen wat er verandert of welke besluiten de overheid heeft genomen. Het is een uitdaging voor ons allemaal.

Ik ben dan ook voorzichtig om in deze zaak een ander openbaar bestuur erop te wijzen dat ze niet transparant zouden werken. Ik denk dat ze worden gecontroleerd op alle wettelijkheden waaraan ze moeten voldoen.

Ik heb er wat moeite mee dat er wordt gezegd dat een polderbestuur niet zou werken in het kader van integraal waterbeleid, maar vanuit een of andere invalshoek. Omgekeerd wordt er misschien te weinig rekening gehouden met natuurbehoud en wordt er duidelijk gevraagd om met een partner daar meer aandacht voor te hebben. Ik heb een beetje het gevoel dat we links of rechts springen, en

daarom vraag ik heel duidelijk dat het integraal waterbeleid moet worden nagestreefd door een polder of een watering. Minister, ik meen dat u dat daarnet duidelijk zo hebt gesteld.

Ik was wel even verward toen daarnet werd gesuggereerd dat de minister zou hebben gesuggereerd dat de terreinbeherende verenigingen misschien zouden worden aangezien als een staatseigendom. Ik dacht duidelijk te hebben begrepen dat terreinbeherende verenigingen privéterrein beheren en dat andere eigendommen van de overheid zijn. Dan gaat het effectief over eigendomsrecht, en dat is toch wel verschillend bij terreinbeherende verenigingen, wat wordt aangezien als privéterrein.

Ik hoop dat iedereen zich als aangelande mee inzet in het integraal waterbeleid, en dat het niet is omdat de discussie op het terrein soms moeilijk is, dat men zich zomaar kan terugtrekken. Dan weet ik niet waar je ergens nog een rechte lijn kunt trekken. Het is nu eenmaal de verplichting, maar ook de kracht om dit lokaal te bediscussiëren. Minister, ik wil graag de bevestiging horen dat u enerzijds staatsdomeinen hebt, maar anderzijds aankopen ondersteunt, en als ze geen eigendom zijn van de overheid, dat ze niet onder het staatsdomein vallen, maar onder privéterrein.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Misschien een aantal zaken toch nog eens heel uitdrukkelijk herhalen. Eerst en vooral, de integrale benadering is van belang. Ik hoor hier soms vragen of ik voorrang aan dit of dat wil geven. Het lijkt me heel belangrijk dat we de nadruk moeten blijven leggen op die integrale benadering. Dat is de taak die is opgelegd en daarover moet worden gewaakt. Ik vind dat, als er bepaalde lokale knelpunten zijn, zoals in het specifieke dossier waarop uw vraag ongetwijfeld is gebaseerd, mijnheer Vandaele, we moeten proberen die op te lossen. Daarom vind ik het goed dat er in dat specifieke geval ook een bemiddelaar is aangesteld om tot een oplossing te komen. Ik vind dat heel belangrijk, om die tegenstellingen niet op te kloppen, maar te zoeken naar oplossingen.

Het klopt dat er een Cassatie-uitspraak is geweest over dat openbaar nut of die algemene dienstverlening, maar dat is specifiek, zoals ik ook heb gezegd, gericht op het openbaar domein. Daar kan een knelpunt zitten. Men kan navragen vanuit Natuurpunt of men daar al dan niet onder valt, maar volgens mij zit daar wel een knelpunt wat die private eigendom betreft.

Wat ik vooral belangrijker vind, is dat men probeert, als er specifieke problemen zijn, om die op het terrein in samenspraak met alle actoren op te lossen. Dat is volgens mij ook de enige juiste manier om ervoor te zorgen dat de integrale benadering van het waterbeleid lokaal ook goed wordt uitgevoerd. Als men vanuit Landbouw of Natuur aan de polders vraagt om bepaalde handelingen te stellen, dan doet men natuurlijk al wel een beroep op die polders. Als men vraagt om het waterpeil aan te passen, dan is dat al een dienstverlening richting die actoren. Ik denk dat men dus voorzichtig moet zijn met het op verschillende manieren benaderen daarvan, maar ik ben er zeker van dat ook daar waar het specifieke dossier knel zit – de Uitkerkse Polder –, men daar lokaal toch ook zeker uit zou moeten kunnen geraken en dat tot een goed einde brengen, met de bemiddelaar, die de gouverneur is. Ik denk dat dat vooral de boodschap is die we moeten verspreiden.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, ik vraag hier ook niet de afschaffing van de polders en wateringen. We hebben die discussie een aantal jaren geleden gevoerd en we hebben met zijn allen besloten om die in stand te houden, om ze een beetje aan te passen. We hebben zelfs een nieuwe bijgemaakt, als ik me

goed herinner. Collega Dochy, dat zij terreinkennis hebben, dat weten we. Ze hebben zeker hun nut. Dat betekent echter ook niet dat we daar geen vragen over mogen stellen. Als ik collega Dochy en collega Rombouts hoor, dan gaan de stekels omhoog zodra een vraag wordt gesteld over de polders en wateringen. *(Opmerkingen van Bart Dochy)*

'Het zou weleens kunnen dat die kaarten verdorie van het kadaster komen en door de VMM – of all people – zijn doorgegeven. Hoe durft u daar dan een vraag over te stellen, Vandaele?' Collega's, wij stellen altijd vragen over kaarten. Ik kan me daarvan nog voorbeelden uit het recente verleden voor de geest halen. We stellen vragen over kaarten, los van wie die heeft gemaakt of waar die uit komen, en over heffingen en over wie wel en wie niet voor water en voor drinkwater en voor energie... Als het echter over de polder gaat, dan mogen er geen vragen worden gesteld. 'Wat denk je wel?' Kom, jullie beseffen toch zelf wel hoe vreemd dat overkomt. Ik hoop dat jullie dat toch zelf beseffen.

Minister, ik vind het verhaal van de terreinbeherende verenigingen en de staats-eigendom nog altijd interessant. U leek me ter zake toch een opening te laten, refererend aan de Cassatierechtspraak. Collega Rombouts krijgt onmiddellijk de kriebels als ze dat hoort, want ze zegt dat het toch nooit de bedoeling is geweest om die vrij te stellen. Ik weet het niet. Ik denk dat we daar toch eens naar kunnen kijken, collega. Anders zijn dat allemaal vestzak-broekzakoperaties waar niemand iets aan heeft.

Dat die polderheffing een nut heeft, dat weten we. Alles moet worden betaald, ook het beheer van die waterpeilen ter plekke. Ik vind echter in elk geval dat we van elke heffing, of die nu van de polder is of van iets anders, altijd wel moeten weten of die aanslagen terecht zijn, en dat moet transparant zijn. Als ik echt naar mezelf kijk, grootgrondbezitter zijnde, natuurlijk, dan weet ik ook niet op welke percelen, ook van mijn ouders enzovoort, er wordt betaald en op welke niet. Elk jaar is dat weer een vraagteken. Nu, ik besteed er ook geen tijd aan om dat uit te zoeken. Misschien zou ik dat eens moeten doen, maar het is dus niet helder. *(Opmerkingen van Bart Dochy)*

Collega Dochy, wij komen dan nog een beetje uit de boerenstiel, als ik dat van mezelf mag zeggen, maar mensen die bijvoorbeeld in zo'n zone komen wonen en nooit van een polderbelasting hebben gehoord, die vallen echt wel uit de lucht als ze dat binnenkrijgen. Zelfs als je hier in het parlement spreekt van de polderbelasting, dan zijn er collega's die daar nog nooit van hebben gehoord, omdat dat natuurlijk niet overal in Vlaanderen bestaat. Een beetje transparantie, wat uitleg daarbij kan dus zeker geen kwaad.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de geïntegreerde MER-RUP-procedure – 1181 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister, de aanleiding van mijn vraag is het arrest van het Grondwettelijk Hof van 7 februari 2018, dat een einde maakte aan de aanvechting door het actiecomité Red de Voorkempen van ons decreet dat de MER-procedure en de RUP-procedure integreert. Dat was een ontwerp van decreet dat we hier op uw initiatief hebben goedgekeurd omdat het zorgt voor een betere onderbouwing van het RUP en ruimtelijke keuzes, voor een betere afstemming tussen onderzoek

van effectbeoordelingen, voor een betere doorwerking van maatregelen voorgesteld in effectbeoordelingen en voor een groter draagvlak door efficiënte participatie in het planningsproces. We hebben dus alle redenen om blij te zijn, want het decreet heeft de aanvechting bij het Grondwettelijk Hof overleefd.

Dat is de aanleiding voor mijn vraag, die tweeledig is. Zijn alle problemen nu van de baan en kan elk lokaal, provinciaal of Vlaams bestuur nu met een gerust gemoed die geïntegreerde procedure gebruiken? Ik hoor soms wel bij gemeentes, zeker kleinere, dat die nieuwe werkmethode niet zo evident is. Ik heb wel gezien dat er op het internet presentaties en zo meer vanuit Ruimte Vlaanderen circuleren, maar wordt er nog in extra ondersteuning voorzien, zodat ze dat degelijk verder kunnen doen?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega Ronse, ik dank u voor uw vraag. Als er eens een positieve uitspraak is van het Grondwettelijk Hof, geven we daar graag meer duiding over.

Met het decreet van 1 juli 2016 werden de plan-milieueffectrapportage en andere effectbeoordelingen in het planningsproces van een ruimtelijk uitvoeringsplan geïntegreerd. Het zorgt ervoor dat een aantal bestaande inconsistenties werden weggewerkt, inhoudelijk en procedureel.

Tegen het decreet van 1 juli 2016 werd een beroep tot nietigverklaring ingesteld bij het Grondwettelijk Hof. Het Grondwettelijk Hof is van oordeel dat er geen schending is van de Grondwet, noch van het Verdrag van Aarhus.

De nieuwe geïntegreerde procedure voor de opmaak van ruimtelijke uitvoeringsplannen heeft dus de toets door het Grondwettelijk Hof doorstaan. Gemeenten kunnen dus inderdaad met een gerust hart deze geïntegreerde procedure gebruiken. Honderd procent gemoedsrust kan ik natuurlijk nooit bieden, maar het is alleszins positief te noemen dat het beroep tot nietigverklaring, gericht tegen de nieuwe geïntegreerde procedure, door het Grondwettelijk Hof integraal werd verworpen. Ik heb er dan ook alle vertrouwen in dat het geïntegreerd planproces een juridisch robuuste piste is.

De nieuwe geïntegreerde RUP-procedure is in een aantal aspecten een grote verandering. Er worden momenteel verschillende initiatieven genomen om dit zo goed mogelijk te begeleiden, vooral door uitwisseling van wederzijdse ervaring, maar ook door ondersteunende studies, kennisopbouw en digitaliseringprojecten. Ik overloop de belangrijkste.

In de decreetwijzigingen voor de nieuwe procedure werd expliciet de opmaak van een handleiding opgenomen. Deze handleiding bestaat in praktijk uit een website die regelmatig wordt aangevuld met nieuwe ervaringen of bijkomende verklaringen.

De uitwisseling van ervaring en kennis is essentieel. Het departement Omgeving heeft verschillende begeleidende projecten gestart om de integratie van de opmaak van het RUP met de milieueffectrapportage en andere effectenonderzoeken heel concreet vorm te geven, zowel inhoudelijk als organisatorisch. Dit vergt een leerperiode, maar het is eveneens belangrijk om de ervaringen over het gevoerde proces, inhoudelijke aspecten van documenten, effectbeoordelingen enzovoort uit te wisselen. Ik zal aan mijn administratie vragen om te gepasten tijde, en mogelijk is dat al binnenkort, opnieuw overlegmomenten met de lokale overheden – provincies, steden en gemeenten – te organiseren.

Er wordt eveneens gewerkt aan ondersteunende instrumenten voor de implementatie van het nieuwe RUP-proces en de begeleiding van de te doorlopen procedure. Het besluit van de Vlaamse Regering van 17 februari 2017 voorziet in

een digitaal platform dat zorgt voor het delen van alle noodzakelijke documenten, grafische plannen, begeleidende onderzoeken en effectrapportages en adviezen. Dit digitale platform is operationeel en aangepast aan de nieuwe RUP-procedure. Hierbij wordt ook een online toepassing uitgewerkt, de zogenaamde RUP-advies-tool. Die maakt het mogelijk om efficiënt te kunnen nagaan welke overheidsinstanties een advies moeten geven. Al deze initiatieven moeten ervoor zorgen dat lokale besturen voldoende informatie hebben.

Een belangrijk veranderpunt in de nieuwe geïntegreerde RUP-procedure is de wijzigende rol van de dienst MER in het hele proces. Voor lokale RUP's zal de dienst MER vooral een ondersteunende taak krijgen. Pas in het geval dat er aanzienlijke effecten op mens en milieu zijn, wordt zijn rol stringenter om het plan-MER mee op te volgen. Daarom werd recent een project gestart om een online MER-toets uit te bouwen, in eerste instantie ten behoeve van de RUP's. Het is hierbij de bedoeling om reeds in de prille beginfase van een voorgenomen RUP te kunnen nagaan welke mogelijke effecten er kunnen optreden naar het milieu in brede zin. Gezien de complexiteit ervan zal het realiseren van deze online MER-toets wel wat tijd en middelen vragen. Het zal ook de werklast voor de dienst MER doen afnemen.

De nieuwe RUP-procedure heeft, zoals reeds aangehaald, als doelstelling om de definitief vastgestelde RUP's juridisch robuuster te maken. Dit moet gebeuren door een betere integratie van effectonderzoeken zoals de milieueffectrapportage, de doorwerking ervan in het uiteindelijke RUP en het verbeteren van het draagvlak voor het RUP door meer participatie en inspraak. Het is essentieel dat dit van in het begin van het proces gebeurt.

De recente vernietiging van het provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan (PRUP) Regionaal Bedrijventerrein Ieper is een voorbeeld en de onwettigverklaring van het gemeentelijk RUP Spreeuwenhoek. Het zijn voorbeelden van hoe het in het verleden fout is gelopen. De bedoeling van deze integratie is om dergelijke problemen te vermijden.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister, ik denk dat dit goed nieuws is. Het betekent een win voor eenieder omdat er meer inspraakmogelijkheden zijn. Het betekent ook een win voor initiatiefnemers omdat het planningsproces meer rechtszeker is. Het is ook een win voor de hele samenleving omdat het planningsproces ook veel beter zal zijn afgestemd en rekening zal houden met milieu- en omgevingsimpact. Dat is positief.

Het is ook positief dat u aangeeft verder te zullen investeren in de contacten met de lokale besturen, want het mag natuurlijk niet zijn dat nu alle planningsprocessen spaaklopen omdat men er niet aan uit geraakt hoe de procedures nu zijn en moeten lopen.

Er is het decreet Complexe Projecten, waarin naast het MER en het RUP ook de vergunning is geïntegreerd. Denkt u er eventueel aan om als vervolg op de integratie MER-RUP ook in dit verhaal het vergunningsluik mee te integreren?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Uw vraag is wat er in een volgende fase kan gebeuren. Ik sluit natuurlijk niets uit. Alles wat kan vereenvoudigen, kunnen we meenemen. Laten we nu eerst zorgen dat we dit goed kunnen implementeren en dat iedereen mee is en dan kunnen we nagaan welke volgende stappen we zullen zetten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de procedure om oude verkavelingsvoorschriften buiten beschouwing te laten – 1192 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister, op uw initiatief hebben we het Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening-treindecreet (VCRO) goedgekeurd. Daarin staat een belangrijke bepaling waar wij als fractie erg achter staan, namelijk dat vergunning-verlenende overheden bepaalde voorschriften van oude verkavelingen, ouder dan vijftien jaar, buiten beschouwing kunnen laten om zo meer ruimtelijk rendement mogelijk te maken. Ik heb hier in de commissie zelf nog het voorbeeld gegeven van een vriend van mij die in een verkaveling woont en zijn woning niet kan opsplitsen. Hij heeft 300 vierkante meter bewoonbare oppervlakte door zo'n oud verkavelingsvoorschrift, maar de VCRO geeft hem de mogelijkheid om aan het lokaal bestuur te vragen om de verkavelingsvoorschriften te overrulen om die woning op te splitsen en om ervoor te zorgen dat er twee gezinnen kunnen leven op dezelfde oppervlakte. Dat is dus goed.

Daarnaast blijft ook artikel 4.4.1 voor kleine afwijkingen in de VCRO bestaan, waarmee men ook vergunningen kan afleveren die in beperkte mate afwijken van de voorschriften, bijvoorbeeld voor bouwhoogte en bouwdiepte, bijgebouwen of materiaalgebruik.

Een aantal personen hebben mij iets raar signaleerd. Er is een openbaar onderzoek vereist voor kleine afwijkingen, maar voor het overrulen van die oude verkavelingsvoorschriften, ouder dan vijftien jaar, is dat niet vereist. Dat is toch wat raar.

Minister, klopt het dat er geen openbaar onderzoek vereist is om oude verkavelingsvoorschriften te overrulen, maar wel voor kleine afwijkingen?

Indien dit klopt, zult u dit zo behouden of zult u dit verschil wegwerken?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, zoals de regering heeft beslist en het parlement heeft goedgekeurd, heeft de Codextrein bepaald dat de verkavelingsvoorschriften van een verkaveling, ouder dan 15 jaar, niet langer een weigeringsgrond vormen. Er kan dus gewoon een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen worden aangevraagd, zonder dat een afwijking gevraagd moet worden en zonder dat er eerst een bijstelling van de omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden moet worden verleend.

Verouderde verkavelingsvoorschriften kunnen op die manier buiten toepassing worden gelaten, waardoor projecten die leiden tot een kwaliteitsvolle verhoging van het ruimtelijk rendement kunnen worden vergund. Dit betekent niet dat de verkavelingsvoorschriften van oude verkavelingen 'verdwijnen': ze verliezen enkel hun dwingend karakter. Wie zich aan de verkavelingsvoorschriften houdt, heeft meer zekerheid over de uitkomst van de vergunningsaanvraag dan wie dit niet doet. Wanneer men de voorschriften van een verkaveling niet wenst te volgen, geldt de beoordeling van de goede ruimtelijke ordening, zoals bij elke andere aanvraag binnen woongebied.

Of er al dan niet een openbaar onderzoek georganiseerd moet worden, hangt af van de te volgen procedure: de vereenvoudigde of de gewone. Indien aan een

van de voorwaarden van artikel 13 van het besluit van de Vlaamse Regering inzake de Omgevingsvergunning voldaan is, moet de vereenvoudigde procedure worden gevolgd en is er geen openbaar onderzoek nodig. Dit zal het geval zijn wanneer het gaat om gebouwen van minder dan 20 meter hoog, gebouwen met een bruto grondoppervlakte van minder dan 500 vierkante meter. Indien niet aan een van de voorwaarden van voornoemd artikel 13 voldaan is, dan moet de gewone vergunningsprocedure worden gevolgd, en alleen dan is een openbaar onderzoek vereist. In de meeste gevallen is er op dit ogenblik dus geen openbaar onderzoek nodig wanneer oude verkavelingsvoorschriften buiten toepassing worden gelaten.

In uw tweede vraag wilt u weten of een wijziging van het uitvoeringsbesluit over de omgevingsvergunning wordt overwogen. U wijst erop dat wel een openbaar onderzoek is vereist voor 'beperkte afwijkingen' in toepassing van artikel 4.4.1 van de VCRO, terwijl op dit ogenblik voor meer ingrijpende werken in afwijking op de oude verkavelingsvoorschriften, meestal geen openbaar onderzoek nodig is.

In de logica van de VCRO en van het uitvoeringsbesluit over de omgevingsvergunning is steeds een openbaar onderzoek nodig wanneer wordt afgeweken van stedenbouwkundige voorschriften. Dit is niet alleen zo bij de 'beperkte afwijkingen', maar bijvoorbeeld ook bij afwijkingen van oude bijzondere plannen van aanleg (BPA), bij afwijkingen in functie van handelingen van algemeen belang en bij toepassing van de zonevreemde basisrechten voor zonevreemde constructies.

Het lijkt mij dus inderdaad aangewezen om ook een openbaar onderzoek op te leggen voor aanvragen waarbij oude verkavelingsvoorschriften buiten toepassing worden gelaten. Ik zal daarom opnemen dat bij de lopende wijziging van het Omgevingsvergunningsbesluit een aanpassing in die zin wordt doorgevoerd in artikel 13.

Het is een terechte vraag waaraan we zeker tegemoet kunnen komen. Dit is een samenvatting van het antwoord dat ik heb gegeven.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister, ik dank u voor de samenvatting want wat u vooraf zei, begreep ik niet goed. (*Gelach*)

Ik ben tevreden dat u dat zult aanpassen. Ik denk dat het belangrijk is voor mensen die in een verkaveling wonen. Ze gaan er allemaal van uit dat er een aantal voorschriften zijn, maar het is goed dat we afwijkingen op die oude voorschriften toelaten. Als het fundamentele afwijkingen zijn, moeten ze op zijn minst kunnen worden geconsulteerd en in de mogelijkheid worden gesteld om hun mening en visie te geven.

Het is zeer goed dat u gehoor geeft aan mijn vraag om in een aanpassing te voorzien.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, we hebben inderdaad met z'n allen een versoepeling goedgekeurd om 'maatwerk' toe te laten. Als men ziet dat in een bepaalde oude verkaveling of in BPA's het ruimtelijk rendement duidelijk kan stijgen zonder een ramp te veroorzaken, dan moet dat kunnen. We hebben gezegd dat men inderdaad 'kan' afwijken. Wat ik op het terrein merk bij heel wat gemeentebesturen, is dat dat 'kunnen' als 'moeten' wordt geïnterpreteerd.

De mensen die een dossier hebben, zeggen tegen de schepen of de stedenbouwkundig ambtenaar: 'Maar je kunt toch afwijken, waarom zou je het dan niet doen?' Nog een reden waarom men dat 'kunnen' als 'moeten' gaat lezen, is dat men

schrik heeft dat, als men in beroep gaat bij de deputatie, men het daar eventueel als gemeente toch verliest, ook op basis van 'het kan'. We weten dat vroeger als bijvoorbeeld de gemeente niet afweek van de voorwaarden van een BPA, de deputatie dan niet kon beslissen in beroep om dat wel te doen. Nu kan dat wel. Nu is die afwijking op zich weg, de collega heeft het net gezegd. De deputatie heeft in beroep vrij spel om in te gaan tegen een beslissing van de gemeente. Ik vraag me af of dat de bedoeling was. We kunnen wel zeggen, ook in het regeerakkoord, dat we de gemeenten daar meer vat op te geven want zij staan er het dichtste bij. Stel dat de gemeente dat inderdaad kan en niet te dicht bij de kiezer staat om dat correct te doen, dan heb je nog het probleem dat een deputatie daar zomaar door kan fietsen. De intentie die we met zijn allen hadden om die gemeenten daar de regie te geven, kan in de beroepsprocedure onderuit worden gehaald. We hebben dat allemaal goedgekeurd, en bewust. De filosofie erachter is nog altijd de juiste. Maar ik vraag me af of het op het terrein zal werken zoals we het bedoeld hadden. Ik heb nu al het gevoel, en dat is al heel snel, dat dat misschien niet zo zal zijn.

De voorzitter: De heer Ceyssens heeft het woord.

Lode Ceyssens (CD&V): Ik frons de wenkbrauwen een beetje bij het betoog van collega Vandaele. Laat me duidelijk zijn: ik heb begrip voor de vraag die collega Ronse stelt. Als het gaat over de grote afwijkingen, moeten we inderdaad misschien eens kijken of het niet nodig is om een openbaar onderzoek te organiseren zodat iedereen zich daarover kan uitspreken. Dat lijkt mij eigenlijk een redelijke vraag. Maar ik vind het straf, collega Vandaele, dat u dat zegt van een decreet dat we samen hebben goedgekeurd en dat volgens mij sinds 29 of 30 december 2017 van kracht is. Ik wil de eerste dossiers zien binnenkomen die daar nu over worden behandeld door schepencolleges, waarvoor nog een vergunning moet worden afgeleverd en waarvoor men eventueel dan in beroep kan gaan bij de deputatie. U gaat er hier vandaag al van uit dat de deputatie daar het maximum gaat uithalen en het gaat interpreteren als zijnde een verplichting om daarvan af te wijken. Ik denk dat dat toch een beetje op de zaken vooruitlopen is. We moeten opletten dat we hier niet alles opnieuw in vraag stellen waardoor we uiteindelijk terug bij de situatie van voor deze aanpassing komen, een aanpassing waarover we het allemaal eens waren dat er mogelijkheden moesten zijn in het kader van het ruimtelijk rendement en de ruimtelijke efficiëntie om afwijkingen te kunnen hebben in die oude verkavelingen met grote afstanden tot perceelsgrenzen en met beperkingen zoals maar één bouwhoogte of één woongelegenheden op een groot perceel. Ik zou er toch voor pleiten om dat niet allemaal weer in vraag te stellen, collega Vandaele.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Voorzitter, op gevaar af van mij in het wespennest van een discussie tussen meerderheidspartijen te wagen, wat altijd een risico is, wil ik mij toch enigszins aansluiten bij de bezorgdheid van collega Vandaele. Ik kan me inderdaad voorstellen dat het wat vroeg is om voorbeelden te zien, maar ik herinner mij andere discussies die we gehad hebben over de beroepsbevoegdheid van de provincies in een aantal gevallen. Ik ken zelf meer dan genoeg voorbeelden waarbij die het bewuste en zeer goed geargumenteerde beleid van gemeenten volkomen doorkruiste vanuit overwegingen die totaal ondoorgrondelijk zijn. Ik deel dus de huivering van collega Vandaele ten opzichte van een aantal beroeps-mogelijkheden van de provincies wel. Ik wil nog eens de suggestie herhalen om daar toch eens een grondig onderzoek naar te doen en te kijken naar manieren om de beoordelingsbevoegdheid toch enigszins aan banden te leggen.

Ik ben zeer blij met uw antwoord op de vraag van collega Ronse omdat ik denk dat het belangrijk is dat in alle omstandigheden de ruimtelijke ordening in Vlaanderen, waarbij de uitzondering altijd dichterbij is dan de toepassing van de

regels in de geschiedenis, maximaal ook met de belangen van de omwonenden die niet de initiatiefnemer zijn, rekening wordt gehouden. We gaan te vaak voorbij aan die belangen om voorrang te geven aan de initiatiefnemer. Ik denk dat een openbaar onderzoek in dergelijke situaties meer dan aangewezen is. Ik wacht dus met spanning af hoe de aanpassing van het besluit er zal uitzien.

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Voorzitter, ik was niet van plan het woord te nemen, maar het betoog van de collega noopt me ertoe om het standpunt namens onze partij mee te geven. Onze fractie staat nog altijd ten volle achter het principe dat wij in december hebben goedgekeurd en dat recent van kracht is, waarbij oude verkavelingsvoorschriften geen reden meer zijn om een weigering toe te staan. Ik heb in mijn gemeente nog een aantal verkavelingen waarvan sommige veertig jaar oud zijn of toch minstens twintig jaar oud, waar er nog altijd kavels groter dan 10 are zijn, zelfs kavels van 15 en 20 are. Ik denk dat we het er allemaal over eens waren dat wij van dergelijke grote kavels af willen en dat men dan op een eenvoudige wijze moet kunnen afwijken van die oude verkavelingsvoorschriften. Ik hoop dat nog altijd iedereen die stelling onderschrijft, ongeacht het moment dat het gaat over grotere gebouwen, want dan is automatisch al een openbaar onderzoek verplicht. Collega Vandaele, wij hebben het in onze gemeenten nog niet meegemaakt dat we nu al een beroep zouden krijgen tegen een vergunning waarbij er kan worden afgeweken van de oude verkavelingsvoorschriften. Voor er sprake kan zijn van een evaluatie, moeten we toch nog een aantal maanden verder zijn.

De voorzitter: Mevrouw Pira heeft het woord.

Ingrid Pira (Groen): Collega Tobback, ik vind het geen wespennest. Ik vind deze discussie eerder plezierig. Ik neem er graag aan deel, hoewel ik oorspronkelijk ook niet van plan was om het woord te nemen. Het ontwikkelt zich tot een interessant debat. Collega Ronse, 'chapeau' dat u dat hebt gevonden. Ik vind het heel eerlijk van de minister dat ze daarop ingaat en zegt dat ze dat zal aanpassen. Dat is mooi parlementair werk, vind ik.

De Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening - Onroerend Erfgoed (SARO) had toch in zijn advies over dat specifieke artikel gezegd dat het niet nauwkeurig genoeg omschreven was. De bedoeling van het ruimtelijke rendement was niet duidelijk omschreven. Ik vraag me bij het zich ontwikkelen van de discussie af, als dat was gebeurd, of we misschien in een andere situatie zouden zijn geweest en er op het terrein niet zo veel interpretatiemogelijkheid was. Dat vraag ik me nu af.

Collega's van de meerderheid, ik kan alleen maar vaststellen dat jullie 86 amendementen hadden ingediend. U had er 87 moeten indienen. Maar collega Ronse heeft het goedge maakt.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, het meeste is al gezegd. Het was een heel specifieke vraag. Ik heb geantwoord dat ik dat zal aanpassen. Ik denk dat we dit allemaal in volle bewustzijn hebben goedgekeurd in het parlement, goed wetende wat de consequenties daarvan zouden zijn. Het lijkt me nog wat vroeg om daar al globale conclusies uit te trekken. Overal waar ik kom, is men eigenlijk wel heel tevreden met deze nieuwe regelgeving. Het lijkt me ook een beetje eigenaardig dat er nu al een massale toepassing van zou zijn en allerlei beroepen bij de deputatie. Ik denk dat het niet zo'n vaart zal lopen.

Collega's, het is wel zo dat wanneer een omgevingsvergunning wordt verleend, er altijd zal moeten worden gemotiveerd. Dat gebeurt bij de lokale besturen, dat

gebeurt ook in beroep. Dat moet worden gemotiveerd. Het is niet zo dat men zomaar iets kan goedkeuren, en dat niet de toets van de goede ruimtelijke ordening zal moeten worden doorstaan. Ik denk dat er heel veel terechte vragen zijn op het terrein om te kunnen afwijken van oude verkavelingsvoorschriften om het ruimtelijk rendement te verbeteren. Ik ben ervan overtuigd dat dit een goede zaak is.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Dank u wel. Het is een hele boterham. Concluderend is het belangrijk dat we geen perverse neveneffecten krijgen van die terechte bepaling in het decreet, waar wij als fractie unaniem achter staan. Men mag geen misbruik maken van het feit dat men in functie van ruimtelijk rendement kan afwijken voor andere doeleinden. Dat is belangrijk. Er is de oproep van collega Vandaele om erop toe te zien dat dat niet zou gebeuren. Dat kan op eenvoudige manieren, bijvoorbeeld in opleidingen die nu worden gegeven aan ambtenaren.

Het feit dat de minister op mijn vraag nu toezegt om te bekijken om bij fundamentele afwijkingen van die oude voorschriften, sowieso een openbaar onderzoek te laten uitvoeren, zal de kans op misbruik van die afwijking voor ruimtelijk rendement een stuk doen afzwakken. Het feit dat de minister hierop ingaat, is zeker en vast een stap in de goede richting. Het zou nuttig zijn om over zes maanden via schriftelijke vragen of andere parlementaire instrumenten, bijvoorbeeld een gedachtewisseling in de commissie, na te gaan wat de impact is van die mogelijkheid die we hebben opgenomen in de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) om effectief in functie van ruimtelijk rendement af te wijken van die oude verkavelingsvoorschriften. Ik ben blij dat het debat gevoerd is en dat er een stap in de goede richting wordt gezet.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Steve Vandenberghe aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over onderzoek naar het optimaliseren van waterzuiveringsinstallaties – 1211 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Voorzitter, minister, als er een belangrijke manier is waarop Vlaanderen een steentje kan bijdragen in de strijd tegen plasticafval, plasticvervuiling en milieuvervuiling, dan is dat wel via de waterzuiveringsinstallaties. Waterzuiveringsinstallaties kunnen de microplastics uit ons afvalwater halen. Zodra ze in de rivieren en zeeën belanden, is het moeilijk om ze nog weg te krijgen.

Volgens de gerenommeerde professor Colin Janssen, een autoriteit op het vlak van deze problematiek, pakt u als betrokken minister dat probleem onvoldoende aan. Vlaanderen mist volgens hem ambitie en weigert om de beste leerling van de klas te zijn. Ik refereer aan een aantal mails van hem en ook aan een artikel in Het Nieuwsblad van 20 februari 2018 op pagina 9, dat ik trouwens met hem heb geverifieerd.

Eind 2016 werd over alle partijgrenzen heen ons voorstel van resolutie betreffende de bescherming van de Noordzee tegen de verontreiniging door marien zwerfvuil goedgekeurd. Daarin werd beslist om onderzoek te voeren naar de verwijdering van prioritaire stoffen, waaronder microplastics kunnen vallen, ter hoogte van rioolwaterzuiveringsinstallaties.

Op de schriftelijke vraag of u bereid bent om verder onderzoek te verrichten om de efficiëntie van de waterzuiveringsinstallaties te optimaliseren, en indien ja, op welke manier u dit zult doen, gaf u volgend antwoord: "Er wordt door Aquafin en de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) een pilootonderzoek voorbereid naar de technisch-economische haalbaarheid van verwijderingstechnieken voor een aantal farmaceutische stoffen op een afvalwaterzuiveringsinstallatie." Farmaceutische producten in afvalwater hebben echter heel weinig of niets te maken met de microplasticsproblematiek! Dit zijn twee verschillende problematieken, wat wordt bevestigd door professor Colin Janssen.

Daarom mijn dwingende vraag, minister: waarom weigert u of waarom zet u er geen spoed achter om verdere stappen te ondernemen om onze waterzuiveringsinstallaties te optimaliseren en zo de microplastics uit ons afvalwater, rivieren en zeeën te halen en op deze manier ons plasticprobleem daadwerkelijk aan te pakken en vooral de achterstand met de ons omringende landen voor een groot stuk dicht te rijden?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Vandenberghe, ik heb niets geweigerd. Misschien had u beter wat vollediger geciteerd uit het antwoord op uw schriftelijke vraag. Aansluitend op de door u aangehaalde passage antwoordde ik: "Microplastics zijn zeer fijne deeltjes en het lijkt aangewezen om hun mogelijke verwijdering mee te beschouwen in de hiervoor bestudeerde procestrein." Dat is een duidelijkere, eerlijkere en correctere citering.

Het klopt dat farmaceutische stoffen in afvalwater op zich niets te maken hebben met microplastics, maar ik verwees in dit antwoord naar het pilootonderzoek omdat de zuiveringstechnieken die in de zogenaamde quaternaire zuiveringsstap worden toegepast, een effect op beide soorten stoffen hebben. Ik onderneem dus wel degelijk stappen om dit onderwerp grondig aan te pakken, maar wil wel overwogen de overheidsmiddelen en saneringsbijdrage van burgers en bedrijven inzetten in de waterzuivering.

Op de rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI) van Aartselaar zal onderzoek worden gedaan naar de meest efficiënte technieken om gevaarlijke stoffen en micro- en nanoplastics te verwijderen uit het effluent van de RWZI's.

Verschillende technieken zullen worden uitgetest, en dat zal gepaard gaan met een uitgebreid meetprogramma waarbij zowel de microplastics als de farmaceutische stoffen zullen worden gemeten. Het uitvoeren van deze tests moet ons bruikbare informatie geven over zuiveringsrendementen die via diverse technieken en voor de diverse stofgroepen kunnen worden gehaald, en welke kostprijs hiertegenover staat. De gegevens van deze praktijktest, gecombineerd met een inventaris van de bronnen en blootstellingsroutes, moeten ons in staat stellen een onderbouwde beslissing te nemen. We zullen dan natuurlijk ook bekijken of we dat kunnen uitbreiden met een extra zuiveringstrap.

Ik wil ten slotte ook beklemtonen dat het ook voor dit milieuthema de voorkeur verdient om te saneren aan de bron en dus te vermijden dat er microplastics in het milieu terechtkomen. Daar moeten we natuurlijk ook verder werk van maken.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Minister, we hebben dit item al verschillende keren in de commissie en de plenaire vergadering aangehaald. We komen altijd op hetzelfde uit: onderzoeken. Er zijn al onderzoeken gebeurd. We kunnen refereren aan verschillende studies, maar ik hoop dat u zelf ook eens rond de tafel gaat zitten met professor Colin Janssen. Hij kan u dat allemaal zwart op wit

met cijfers aantonen. Er zijn al studies. Wij slagen er amper in om in de waterzuiveringsinstallaties 50 procent van de microplastics tegen te houden. In de ons omringende landen zijn er ook al studies gebeurd en daar zitten ze aan 90 procent.

Minister, u refereert altijd aan die onderzoeken, maar de resultaten zijn er. Kijk naar onze resolutie, waarin we een aantal zaken hebben opgesomd die kunnen worden aangepakt. Op het moment dat we de resolutie goedkeurden, had ik de indruk dat we goed gestart waren, maar nu wordt het op de lange baan geschoven. We hebben het verbod op plasticzakken, we hebben een debat gevoerd, we hebben een hoorzitting gehouden. Ondertussen zijn we nog altijd aan het wachten op de opvolging daarvan. Ik kan u verschillende opsommingen bezorgen – ik zal ze niet allemaal voorlezen, want dat zou ons te ver leiden –, van waar professor Colin Janssen met zijn team heel wat van uw opmerkingen en die van Aquafin zal weerleggen over hoe dit probleem concreet moet worden aangepakt.

Minister, dan citeert u een deel van wat ik heb gezegd, maar het punt is, en daar gaat het over: we hebben de knowhow, we hebben de mensen in Vlaanderen die we kunnen ondersteunen, en de ons omringende landen behalen wel veel meer resultaat. Toch blijft u rond de pot draaien – het woord weigeren gaat misschien te ver – en gaat u weer studies bestellen en dit bekijken en dat meenemen. Dat is precies wat wij hier al ruim een jaar hebben gezegd. Het is tijd voor actie. Waarop wacht u, vooral als u zich kunt laten omringen met mensen die er echt veel van weten? Die mensen zijn super gefrustreerd dat ze weinig of niet worden gehoord en dat u hun onderzoeken die ze onder andere hebben gedaan met de universiteit van Gent, niet als handvat aanneemt om de problemen verder aan te pakken.

Minister, ik ben ongelooflijk ontgoocheld in uw antwoord.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, tot nu toe horen we u vooral zeggen dat het weghalen van de microplastics ter hoogte van rioolwaterzuiveringsinstallaties op Vlaamse schaal onbetaalbaar is. De laatste tijd horen we stemmen die zeggen dat er toch nieuwe technieken zijn die dat heel wat minder duur maken. Het zou dus goed zijn dat u een kostenberekening laat maken van wat het zou betekenen als we in onze bestaande RWZI's die extra trap moeten inbouwen.

Collega Vandenberghe, u hebt gelijk dat we altijd bezig zijn met de end of pipe, en dat we beter preventief te werk gaan, hoe moeilijk dat ook is. Als u het hebt over microbeats of microplastics die er in de rioolwaterzuiveringsinstallaties uit moeten worden gehaald, dan gaat het natuurlijk enkel over de elementen die via tandpasta en shampoo enzovoort in de riolen en in de RWZI's terechtkomen. De RWZI's halen er natuurlijk niet de microplastics uit die uit afbraak komen van bijvoorbeeld zwerfvuil in de natuur en de waterlopen. Die passeren de RWZI's niet, dus die zijn er ook niet uit, zelfs als we die zeer grote investeringen doen in de RWZI's.

Minister, misschien moet u dat toch eens goed berekenen, want we slagen er vandaag niet in om ons normaal afvalwater op een normale manier honderd procent gezuiverd te krijgen. Hier vragen wij een extra stap.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Minister, de beelden die we geregeld op tv zien van het marien zwerfvuil, de beelden van oceanen en zeeën vol plastics, zijn inderdaad heel pijnlijk. We zijn er ons allemaal terdege van bewust dat actie nodig is. Daarom heeft uw federale collega, staatssecretaris Philippe De Backer,

in november 2017 het Actieplan Marien Zwerfvuil aangekondigd. Hij wil daarin met 'blue deals' werken, onder meer voor de cosmeticsector, om de producenten op hun verantwoordelijkheid te wijzen.

Het is voor ons zeker nodig om aan te zetten tot een meer brongerichte aanpak door het beperken van het gebruik van plastic tout court. Daarop moeten we de nadruk leggen. Het gaat over de waterzuiveringsinstallaties, maar de brongerichte aanpak is toch noodzakelijk om toekomstgericht tot een echte oplossing te komen.

Minister Joke Schauvliege: Collega, ik heb uw resolutie hier bij me. Daar staat heel uitdrukkelijk de vraag in om onderzoek te voeren naar het verwijderen van prioritaire stoffen, waaronder microplastics kunnen vallen, ter hoogte van rioolwaterzuiveringsinstallaties. Het is net dat onderzoek dat we nu aan het voeren zijn.

Misschien is dit een suggestie aan het parlement, maar daarover zult u in alle wijsheid oordelen: misschien is het interessant om een hoorzitting te houden over de lopende projecten met de professor. Misschien kan dat nuttig zijn voor de inzichten en om de zaken te verduidelijken.

We investeren nu al miljarden euro's in waterzuivering, en die zijn belangrijk en we geloven daar ook in. Daar ligt nu onze prioriteit. De volgende stap zal dit zijn, maar laat ons bekijken wat de beste techniek is en hoe we dit betaalbaar kunnen houden. Iedereen heeft altijd de mond vol van betaalbaar water en een betaalbare waterfactuur, maar als je al die verplichtingen gaat opleggen, dan zal het pas onbetaalbaar worden voor de burger. Dat aspect is heel belangrijk om mee te nemen, tenzij u zegt: laat dat allemaal verplicht in de waterzuivering doorvoeren en reken het dan ook allemaal door aan de burger. Dat is niet de boodschap die wij willen brengen. Wij willen dat weloverwogen doen op basis van goed onderzoek, zodat we goed weten waar we staan. Dat is ook de vraag van de resolutie, die wij uitvoeren.

Steve Vandenberghe (sp-a): Minister, ik ben blij dat u suggereert om zo'n hoorzitting te houden met onder andere professor Colin Janssen. Ik sta daarvoor open. Het is niet gemakkelijk om in deze commissie de nodige hoorzittingen te krijgen. Er is een hoorzitting gevraagd over waterverspilling, en die is er niet gekomen. Inzake plastics zijn we nog altijd aan het wachten op de vervolghoorzittingen. We zouden nog een tweede hoorzitting hebben over alles wat te maken heeft met plasticzakken, maar we zijn nog altijd aan het wachten op het vervolg. Hoewel Pasen nog moet komen, lijkt dit op vijgen na Pasen.

Ik ben absoluut niet tegen de hoorzittingen, maar het gaat niet vooruit, het blijft allemaal wat slabakken. Laten we vooruitgaan. Het kost inderdaad allemaal veel geld, maar als we het meer aanpakken aan de bron en sneller vooruitgaan met een aantal zaken, dan zullen we veel geld besparen. Denk aan het verbod op plasticzakken en het opruimen van zwerfvuil. Ik wil u de cijfers bezorgen van wat dat alleen al kost aan een kustgemeente zoals Bredene. Plasticzakken, statiegeld, het zijn allemaal thema's die we op de agenda zetten, maar ik heb de indruk dat dat, misschien wel geïnspireerd door een of ander, op de lange baan wordt geschoven. Dat begint me nu danig te irriteren.

Minister, voorzitter, tijd voor actie en vooruitgang, echt waar, want we trappelen ter plaatse en dat is niet correct tegenover de toekomstige generaties, opdat zij nog een mooi leven kunnen hebben.

De voorzitter: Collega Vandenberghe, als u opmerkingen hebt over de regeling van de werkzaamheden, dan stel ik voor dat u aanwezig bent tijdens de regeling der werkzaamheden. Als er sprekers worden gevraagd, roep ik uw fractie op om namen door te geven. In de regeling der werkzaamheden is het belangrijk dat u

overeenstemming vindt met de collega's om de nodige hoorzittingen hierover te kunnen organiseren. *(Opmerkingen van Rob Beenders)*

De voorzitter: Collega Beenders, u moet met uw collega's de nodige ondersteuning vinden om de nodige hoorzittingen te organiseren. Dit is een aanval naar mij als voorzitter, alsof er geen hoorzittingen gebeuren.

Collega, zeg mij dan waar ik niet correct ben. Ik heb gezegd: hij moet aanwezig zijn als we daarover spreken. Er moeten ook sprekers worden doorgegeven. Ik zal u voorlezen wat sp.a specifiek heeft doorgegeven voor plastic: nood aan extra hoorzitting, maar nog geen sprekers. Als hier effectief een hoorzitting wordt georganiseerd, dan wordt daarover door de collega's een stemming of bespreking georganiseerd om die hoorzitting dan ook effectief te organiseren. Als iets niet correct is, dan hoor ik heel graag wat niet correct is. *(Opmerkingen van Rob Beenders)*

Ik heb aangehaald dat het belangrijk is dat u de nodige ondersteuning vindt tussen de collega's om een hoorzitting effectief te organiseren. *(Opmerkingen van Rob Beenders)*

Neen, collega, dat is niet de afspraak. Ik zal er straks bij de regeling van de werkzaamheden zeer graag dieper op ingaan. Het is niet correct om hier te doen alsof er geen hoorzittingen kunnen worden georganiseerd. U weet zeer goed dat onze agenda goed gespekt is door hoorzittingen.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Wilfried Vandaele aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de milieueffecten van houtverbranding
– 1222 (2017-2018)

VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de 'Green Deal' voor houtverbranding
– 1255 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, de discussie over de houtverbranding voor gebouwenverwarming laait opnieuw op nu blijkt dat het aandeel van houtverbranding in de hernieuwbare energie in Vlaanderen groter is dan dat van zonnepanelen en windturbines. Nieuws is dat niet. Energievoorziening uit biomassa – grotendeels verbranding van houtpellets – werd al eerder onder vuur genomen, en de Vlaamse Regering was er niet rouwig om toen een paar biomassacentrales er uiteindelijk niet kwamen. De regering heeft hier zelfs mee de stekker uit getrokken.

Hout verbranden brengt onder andere CO₂ in de lucht en kan dus bezwaarlijk als goed voor het klimaat worden bestempeld. Toch beschouwt de Europese Unie dat als een duurzame energiebron, zeggegend omdat nieuwe bomen opnieuw CO₂ capteren en de kringloop daarmee rond is. Die redenering roept bij mij altijd al vragen op. Voor een nieuw aangeplante boom dezelfde hoeveelheid CO₂ capteert als de boom die we net in brand hebben gestoken, dat zal wel honderd jaar duren, op voorwaarde trouwens dat we al genoeg nieuwe bomen aanplanten, en daar schort het ook af en toe.

Maar los van het klimaat- en het CO₂-verhaal is er het gezondheidseffect. Met name de particuliere open haarden, allesbranders en kachels brengen zeer veel

fijn stof in de lucht. We zeiden het vroeger al en de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) zegt dat ook: twee uur voor de open haard zitten, brengt evenveel fijn stof in de lucht als met een dieselauto naar Wenen rijden. Industriële installaties kunnen de rook tot op zekere hoogte zuiveren, particuliere installaties kunnen dat veel minder.

Minister, welke extra maatregelen bent u van plan te nemen om houtverbranding door particulieren te doen verminderen? Bent u van plan met uw federale collega's te praten over maatregelen op het gebied van productnormering, want dat is een federale materie?

Minister, nadat ik mijn vragen indiende, hebt u ondertussen enkele dingen in de pers gebracht, onder andere de mogelijkheid om premies te geven aan mensen. Misschien moet u daar ook iets meer over zeggen, want echt schone kachels die geen fijn stof uitstoten – wat we in de pers lezen –, ik denk niet dat die bestaan, wat men ook beweert. Die bestaan volgens mij niet. Als we een slechte houtverbranding gaan vervangen door een iets minder slechte houtverbranding en daarvoor een premie uitloven, dan betwijfel ik of dat een goed signaal is aan de mensen die geen hout verbranden. Die zouden dan eigenlijk een nog hogere premie moeten krijgen.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Vorige week laaide de discussie opnieuw op over open haarden, houtkachels en pelletkachels. Sommige van die installaties, voornamelijk dan de oudere, zorgen voor luchtvervuiling, CO₂ en fijn stof.

Minister, u weet dat luchtvervuiling, die toch samenhangt met gezondheid, iets is dat ik in deze commissie heel nauwgezet opvolg. Ik ben enerzijds verheugd dat de luchtkwaliteit de jongste decennia op diverse vlakken is verbeterd, maar herhaal anderzijds ook graag nog eens dat er uiteraard blijvend aandacht moet zijn voor dit thema. Het afgelopen weekend stonden er in de kranten heel wat berichten omtrent de luchtkwaliteit in Vlaanderen, naar aanleiding van de discussies van de afgelopen dagen en het nieuwe project CurieuzeNeuzen. Niet minder dan 20.000 Vlamingen gaan de luchtkwaliteit, meer bepaald de hoeveelheid stikstofdioxide, in hun straat meten, in samenwerking met de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) en de Universiteit Antwerpen. Daarmee wil men dan de impact van het verkeer op de luchtkwaliteit in Vlaanderen in samenwerking meten.

Minister, toen we het tijdens de commissievergadering van 23 januari jongstleden over dit thema hadden, hebt u aangegeven dat u samen met de sector van de kachelproducenten en diverse andere sectoren op Batibouw een Green Deal met betrekking tot houtverbranding zou ondertekenen. Het belangrijkste doel ervan zou zijn om op korte termijn de uitstoot van voornamelijk oude kachels en open haarden drastisch te verlagen, om via die weg – uiteraard – nadien de luchtkwaliteit te verbeteren. Verder is het de bedoeling om initiatieven te ontwikkelen die ervoor zorgen dat er in de toekomst vooral zeer performante toestellen op de markt worden gebracht. Ook de kwaliteit en de duurzame productie van de te gebruiken brandstoffen zullen aan bod komen. Tot slot was het ook uw bedoeling om in het kader van die Green Deal een gezamenlijke visie te ontwikkelen met betrekking tot de positie van houtverbranding in de toekomst.

Wat is de stand van zaken met betrekking tot die Green Deal? Welke concrete elementen bevat die? Welke sectoren werden erbij betrokken? Kan vanuit die Green Deal ook verder worden gewerkt in de richting van een toekomstvisie inzake houtverbranding? We vernamen dat de sector van de huishoudelijke verbrandingstoestellen zelf ook zeer goed beseft dat er een groot probleem is met de luchtvervuiling. Ze wijzen op de beschikbare alternatieven die de klassieke open haarden en de kachels kunnen vervangen. Die zijn niet alleen schoner, maar

uiteraard ook minder vervuilend, en ze zijn bovendien een pak efficiënter. Verder wees de sector er ook op dat de burger ook beter geïnformeerd zou moeten zijn over de vraag met welk hout en op welke manier men het beste verbrandt. Wat dat betreft, is er dus zeker ook nog sensibiliseringsinformatie nodig voor de burger.

De industrie laat ons dus aanvoelen dat ze wel degelijk bezig is met deze problematiek. Ze vraagt de overheid om ook te kijken naar een eventueel systeem van controle van het kachelpark. Minister, hoe wilt u een beter zicht krijgen op het huidige kachelpark in Vlaanderen? Welke maatregelen wilt u nemen om oude houtkachels te vervangen door recentere, properdere alternatieven?

Bij het indienen van deze vraag om uitleg was ik nog niet echt op de hoogte van uw intenties inzake de premie, die we nadien mochten vernemen. Uiteraard benieuwt het ons om daar ook meer detailinformatie over te ontvangen. Hoe wilt u de burgers verder informeren en sensibiliseren over het correcte gebruik van houtsoorten, over de juiste brandstof voor houtkachels en dergelijke? Wat denkt u van een controlesysteem, inclusief een uitstootmeting, van het bestaande kachelpark zoals in Duitsland, waarbij de meest vervuilende toestellen uiteindelijk kunnen worden verboden? Die vraag sluit eigenlijk aan bij wat we hebben gehoord van de producenten van die houtkachels.

Ik kijk uiteraard verder uit naar het nieuwe luchtkwaliteitsplan. Ik vraag me trouwens af wat momenteel de stand van zaken is wat dat betreft. We hebben daar in het verleden een tijds kader over meegekregen. Wordt dat aangehouden? Wanneer mogen we dat plan daadwerkelijk verwachten?

Tot slot kent u mijn steeds wederkerende vraag om in dat plan zeker ook bijzondere aandacht te geven aan mijn regio, de luchthavenregio.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: We werken op twee fronten. We zijn de Green Deal aan het finaliseren die we samen met de sector willen afsluiten. Dat is hier, denk ik, al een aantal keren aan bod gekomen. Daarnaast hebben we natuurlijk ons nieuwe luchtactieplan, dat eraan komt. Daar werken we volop aan verder.

Mijnheer Vandaele, uiteraard zal ik verder overleggen met mijn federale collega's. Het is ook zo dat er in 2010 productnormering is uitgewerkt voor het op de markt brengen van nieuwe kachels, waarbij stapsgewijs voorwaarden werden aangescherpt. Het gaat meer in het bijzonder over het KB van 12 oktober 2010 inzake rendementen en emissieniveaus voor verwarmingsapparaten op vaste brandstoffen. Vanaf 2021-2022 zullen de productnormen van de verordeningen van de Europese Commissie ook gelden. De federale overheid wordt uiteraard ook betrokken bij de Green Deal, onder meer om te bekijken of er via federale wetgeving maatregelen kunnen uitgewerkt worden voor het verbieden van het op de markt brengen van sterk vervuilende tweedehandstoestellen.

In oktober 2017 vond een eerste overleg plaats met een beperkt aantal actoren. Op basis daarvan is er een ontwerpversie van de Green Deal ontwikkeld. Binnenkort wordt die ontwerpversie ook bezorgd aan de actoren, met de vraag om opmerkingen te formuleren. Wat is de planning? In maart zullen de opmerkingen worden besproken in een plenaire vergadering. Daarna volgt er een periode van aanpassingen en verdere onderhandelingen, en in mei zou dit klaar moeten zijn.

Welke elementen zitten er in de Green Deal? Een verdere kennisopbouw; acties om de uitstoot van niet-performante en vervuilende oude kachels en open haarden aan te pakken, onder andere via buitengebruikstelling en het stimuleren van vervanging; acties die zich richten op een goede installatie, onderhoud en gebruik van toestellen op hout, inclusief rookgasafvoer; initiatieven die ervoor moeten zorgen dat in de

toekomst alleen de meest performante toestellen op de markt worden gebracht; acties inzake het optimaal benutten van de houtstromen, waarbij we zoeken naar een systeem van een betere differentiatie tussen kwaliteitshout en brandhout. Tot slot is het ook de bedoeling om een gezamenlijke visie te ontwikkelen op de positie van huishoudelijke houtverbranding in de toekomst in relatie tot de langetermijndoelstellingen inzake klimaat en luchtverontreiniging en de omslag naar een bio-economie. De actoren die nu betrokken zijn, zijn naast de initiatiefnemers – het Departement Omgeving en Agoria – de VMM, de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM), het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB), het Vlaams Energieagentschap (VEA), het Agentschap Zorg en Gezondheid, het Agentschap Wonen, de FOD Leefmilieu, de lokale overheden, de Organisatie voor Duurzame Energie (ODE), de Bond Beter Leefmilieu, de bosgroepen, onderzoeksinstellingen, de bouwsector, de installatiesector, de vereniging van schoorsteenvegers, organisaties voor armoebestrijding, de Gezinsbond, vertegenwoordigers van maatschappelijke groepen en de distributiesector. U ziet dus dat het heel breed is, dat we ook iedereen meenemen die daarbij betrokken is.

Ook de vraag naar het in kaart brengen van het bestaande kachelpark is onderwerp van de Green Deal. Een van de mogelijke instrumenten is dat er een vrijgave zou zijn van de verkoopcijfers, dat er ook een verplichte registratie zou zijn bij verkoop. Dat zou bijvoorbeeld ook kunnen gebeuren via de woningpas, zodat je weet, als je een woning koopt, wat er in de woning aanwezig is. In het kader van de Green Deal zal op korte termijn worden verduidelijkt wat de meest doeltreffende maatregel is van deze die ik daarnet heb opgesomd.

Er zijn verschillende pistes voor het vervangen van oude houtkachels. Ze zullen worden bekeken binnen de Green Deal, in samenspraak met de sector, die ook een mogelijke rol kan spelen in het inzamelen van de oude systemen. Een premie voor het uit de markt halen van oude toestellen maakt ook deel uit van de oplossing.

Er is de website www.lne.be/stook-slim van mijn departement waarnaar wordt verwezen in de communicatie ten aanzien van burgers, onder meer door de VMM, maar ook door steden en gemeenten, op sociale media en dergelijke meer. De communicatie moet intensiever, zodat burgers goed op de hoogte zijn. Daar zijn we het over eens. Dat zal ook samen met de actoren gebeuren. Ook dat staat in de Green Deal: dat men mensen beter informeert.

De komende maanden zullen we ervoor zorgen dat de verschillende controlesystemen worden bestudeerd en afgewogen. De voor- en nadelen van het Duitse systeem zullen we daarbij goed inschatten. Sowieso zal het nog een tijd duren vooraleer alle kachels in kaart zijn gebracht. Tot nu toe hebben we dat immers niet. Daarom wordt gewerkt met een premie voor wie vrijwillig de oude kachel omruilt voor een performanter toestel, dat voldoet aan de strenge normen opgelegd door het KB. Dat stelt ons ook in staat om een en ander ook beter in kaart te brengen.

Het ontwerp van luchtplan moet voor de zomer klaar zijn, ook op basis van overleg met diverse stakeholders. Mevrouw De Vroe, de specifieke problematiek van de luchthaven komt in het plan. De luchthavenregio wordt gekenmerkt door luchtverontreiniging door ultrafijne deeltjes afkomstig van vliegverkeer. Ik ben daar al uitvoerig op ingegaan. Ik heb toen ook gezegd dat we dat ook meenemen. Dat zal daar zeker deel van uitmaken.

Als er echter concrete suggesties zijn voor verdere opname in de Green Deal, dan hoor ik het graag, en dan kunnen we daarover zeker nog verder overleggen met de sector. In het actieplan betreffende fijn stof zullen we dat ook zeker meenemen.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het is zeker zo dat de federale productnormen zijn aangescherpt sinds 2010. Ik denk dat dat ook in verschillende fases in werking is getreden, in 2011, 2013, 2016, steeds strenger. Daarbovenop hebben we dan de Europese aanscherping van 2020-2022. Ik denk ook dat we in die context Europees gezien niet achteraan het peloton bengelen, dus dat is op zich al geen slechte zaak, maar met alles wat we dan doen, blijven we natuurlijk altijd met een restvervuiling zitten. Zo'n pellet-kachel mag nog altijd tot drie keer meer fijn stof uitstoten dan een steenkool-centrale, zeg maar, en een open haard zelfs dertig keer. We zullen dus altijd wel met een deel van de vervuiling blijven zitten.

Misschien een kanttekening. De tests die men doet met betrekking tot kachels, inbouwkachels enzovoort, zijn eigenlijk ook labotests. Dat doet een belletje rinkelen. We hebben daar al meer mee te maken gehad, ook in de auto-industrie. Dus toch ook altijd een slag om de arm houden: als we het hebben over labotests, dan is dat niet altijd de werkelijke vervuiling waar we mee worden geconfronteerd.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Minister, dank u wel voor uw reactie. Eigenlijk had ik verwacht dat die Green Deal, zoals eerder aangekondigd, nu al met Batibouw zou worden ondertekend, dat toch is gestart op 22 februari jongstleden. Op zich vind ik het dus eigenlijk toch wel betreurenswaardig dat dat niet is gelukt. Wat is de reden voor het uitstel? Waarom is dat nog niet gefinaliseerd, zoals eerder hier in de commissie besproken? Ik had ter zake toch wel op beter nieuws van uwentwege gehoopt. Graag een reactie.

Wat een ander punt betreft, maakt u van mij wel een heel gelukkige vrouw. Ik heb er in deze commissie al meermaals voor gepleit om onze luchthavenregio en luchtproblematiek extra op te nemen in het luchtkwaliteitsplan. Ik ben eigenlijk heel tevreden dat ik daar – eindelijk, misschien – een heel positieve reactie op heb gekregen. Ik ben dus heel tevreden wat dat betreft.

Er schiet me nu nog een kleine vraag te binnen. De Green Deal is niet afgerond. U bent die nog aan het finaliseren, maar vanwaar dan ineens die premie? Misschien kunt u daar toch wat meer uitleg over geven. Komt dat dan ook uit de gesprekken die u met de producenten voert? Vanwaar eigenlijk die nieuwe omslag van uwentwege?

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Voorzitter, ik zou me graag aansluiten bij de vragen van de collega's. In het kader van het luchtactieplan dat we dit jaar mogen verwachten, zal er zeker een hoofdstuk of passage worden opgenomen omtrent de houtverbranding en wat de toekomstige visie is op dat thema. Minister, u maakt hier in de commissie ook nogmaals duidelijk dat het de bedoeling is om stapsgewijs over te stappen naar de best beschikbare technieken om te gaan verwarmen. Ik heb ook begrepen dat er qua inventarisatie op dit moment geen echt duidelijke cijfers zijn van hoeveel kachels en welke types kachel er op dit moment zijn in Vlaanderen. Ik vind het alvast een goed idee om te gaan werken met de woningpas die is aangekondigd. Het kan een idee zijn om dat daarin op te nemen.

Minister, ik wil nog een punt aankaarten. U hebt gesproken over een premie voor mensen die de meest verouderde kacheltypes van de markt halen. Ik wil het hebben over een echte energiepremie. Er wordt gezocht naar manieren om mensen die elektrisch verwarmen ertoe aan te zetten op een ander verwarmingstype over te schakelen vanwege de torenhoge facturen voor elektrische verwarming. Er is heel specifiek een premie uitgewerkt voor de beschermde afnemers.

Ik denk dat we soms ook rekening moeten houden met de kwetsbaarste mensen onder ons. Zij zoeken manieren om hun woning te kunnen verwarmen. Er is een premie uitgewerkt voor de beschermde afnemers die een condensatieketel plaatsen. Die premie bedraagt heel specifiek 1800 euro. Indien in de toekomst en in functie van de Green Deal zou worden nagedacht over de uitwerking van een premie, zou ik u graag meegeven dat ik tevreden ben te horen dat er in elk geval overleg is met Samenlevingsopbouw Vlaanderen. Ik denk dat we vaak te maken hebben met de situatie waarin kwetsbaren zich bevinden.

De voorzitter: Mevrouw Pira heeft het woord.

Ingrid Pira (Groen): Voorzitter, ik ben niet de kachelspecialist van mijn partij. *(Opmerkingen van Piet De Bruyn. Gelach)*

Dat is mevrouw Meuleman. *(Opmerkingen van Bruno Tobback)*

Zij is de kachelvrouw. *(Gelach)*

Mevrouw De Vroe, u kent haar. Zij is natuurlijk ongeduldig met betrekking tot de Green Deal en het actieplan inzake de luchtkwaliteit.

Minister, u hebt verklaard dat u verkeer en huisverwarming zou aanpakken. Mevrouw Meuleman heeft, in overleg met experts, zelf een kachelplan uitgewerkt. Vermits u daarnet hebt gesteld dat alle suggesties welkom zijn, zullen we u dit plan overmaken. Ik zal u nu al een aantal elementen geven. Ik zal niet te lang praten, want anders zal de voorzitter me het woord ontnemen.

Wij pleiten ook voor een premie om de vervuilende kachels te vervangen door kachels die aan de strengste normen voldoen. Het verwondert u misschien dat we niet tegen houtverbranding zijn. Om ervoor te zorgen dat die toestellen niet op de tweedehandsmarkt zouden circuleren, stellen we voor een terugnameplicht in te voeren. Verder willen we elk toestel uitrusten met een filter om het fijn stof uit het rookgaskanaal te verwijderen. Ook hiervoor kan met een premie worden gewerkt. Verder vragen we dat de overheid de burger maximaal zou informeren om hem kwaliteit te garanderen. Hiervoor zou de overheid dringend werk moeten maken van de erkenning van officiële installateurs die een gestandaardiseerde opleiding doorlopen en aan het eind daarvan een certificaat krijgen. Verder moet iedereen die voor een houtkachel kiest voldoende en duidelijk worden geïnformeerd over het gebruik en het onderhoud. Zwitsers onderzoek heeft immers aangetoond dat mensen die hun kachel verkeerd gebruiken voor vier keer meer uitstoot zorgen dan eigenlijk nodig is. Uiteraard speelt de kwaliteit van het brandhout een grote rol, maar daarover hebben we het al gehad. De federale overheid zou voor een kwaliteitslabel kunnen zorgen.

Dat zijn de belangrijkste elementen van het kachelplan van mevrouw Meuleman. Ik zal haar vragen u het plan door te sturen, zodat u, zoals u daarstraks heb aangeboden, rekening kunt houden met haar suggesties.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mevrouw De Vroe, u hebt gevraagd waarom het zo lang duurt. Eigenlijk is dat heel simpel. Ik heb daarnet opgesomd wie hier allemaal bij betrokken is. Indien we in verband met dit dossier echt vooruitgang willen boeken, is het belangrijk dat we iedereen mee hebben, dat iedereen dezelfde taal spreekt en dat iedereen dezelfde doelstelling voor ogen heeft. Om die reden vraagt de finalisering veel meer tijd van onze diensten. Over de principes zijn we het eigenlijk eens. Het raamwerk zit in elkaar. De finalisering, de verwerking van de gemaakte opmerkingen en de officiële ondertekening

vragen wat meer tijd. Het gaat puur om de mankracht die hierin wordt gestoken. Daar zit wat vertraging op. Ik heb hier nog een aantal suggesties gehoord.

Mijnheer Vandaele, ik heb gezien dat staatssecretaris Demir gisteren bij een foto van haarzelf en haar baby voor het haardvuur heeft getweet dat ze het belangrijk vindt dat ze haar haardvuur nog kan aansteken. Op een aantal vlakken moeten we nog een aantal stappen zetten om allemaal dezelfde taal te spreken.

Mevrouw Taeldeman, de taal die we spreken, houdt niet in dat niemand nog een houtkachel mag hebben. U hebt terecht aangehaald dat dit op het vlak van energiearmoede een gigantisch probleem zou zijn. We mogen niet vergeten dat een aantal mensen op een houtkachel zijn aangewezen om zich op een of andere manier te kunnen verwarmen. Het is het enige wat ze hebben. Vaak zijn dat de mensen die met de minst performante toestellen werken. Ze hebben niet de centen om hier iets aan te doen. Ik vind het belangrijk dergelijke elementen ook in het debat op te nemen.

We moeten dit op een realistische wijze doen. We moeten ervoor zorgen dat iedereen weet waarover het gaat en we moeten goed uitleggen waarom we dit doen. Vaak krijgen we de vraag waarom een houtkachel wordt afgepakt terwijl de fabrieken mogen blijven produceren. Dat hoor ik vaak van mensen. Het is belangrijk dat we allemaal juiste, correcte informatie de wereld insturen.

Ook dat maakt deel uit van de Green Deal. We stellen een vervanging en geen totale verwijdering voor. Dat is wat we verder uitwerken, want voor verwijderingen zijn er eigenlijk al premies. Indien iemand een warmtepomp installeert, kan hij een beroep doen op een premie vanuit het beleidsdomein Energie. Ik bekijk het vanuit het beleidsdomein Leefmilieu. Ik wil ervoor zorgen dat de meest performante toestellen worden geïnstalleerd en dat de oude toestellen op die manier worden uitgerangeerd. Ik wil de mensen stimuleren om die omschakeling te maken.

Aan de vraag over de gecertificeerde installateurs wordt gewerkt. We zijn zo goed als klaar. Dit is echter iets wat we natuurlijk samen met de andere gewesten willen invoeren. In het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en het Waalse Gewest loopt dit nog.

Mevrouw De Vroe, u hebt me gevraagd hoe dit op Batibouw is terechtgekomen. Eigenlijk is dat een samenloop van omstandigheden. We hadden al heel lang geleden met Agoria afgesproken hier tijdens Batibouw over te communiceren. Eigenlijk is het puur toeval dat de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) net tijdens die twee dagen een stookadvies heeft geformuleerd omdat de luchtkwaliteit niet goed was en dat de VRT een reportage over houtverbranding had gemaakt. Dat liep allemaal een beetje samen. Door die toevallige samenloop van omstandigheden heeft dit persmoment veel meer aandacht gekregen dan het anders misschien had gekregen. Indien er op dat ogenblik geen stookalarm was geweest, hadden we tijdens Batibouw misschien een bescheiden persmoment gehad. We hebben daar verklaard dat we, samen met de sector, aan oplossingen werken, maar aangezien we toen net in de periode van slechte luchtkwaliteit zaten, heeft dat veel aandacht gekregen.

Ik voel hier een grote consensus om verder aan het denkspoor van de Green Deal te werken en om de sector hierbij te betrekken. We moeten stap voor stap werken en niet bruuskeren, want dan riskeren we het draagvlak hiervoor weg te halen.

Met betrekking tot de reële uitstoot en tot de tests in en buiten labo's, heb ik uit de toelichting tijdens Batibouw begrepen dat op het terrein het verschil in reële uitstoot tussen de meest performante en de oude toestellen wordt gemeten. Dat is me meegedeeld, maar ik zal nog eens checken of dit klopt. Dit zijn natuurlijk

punten die in de Green Deal kunnen worden opgenomen. We moeten er werk van maken dat dit effectief gebeurt.

We kunnen proeven doen en ervoor zorgen dat een toestel performant is, maar het gebruik ervan is ook zeer belangrijk. Iemand kan een zeer goed toestel hebben, maar daar zeer vuil hout, behandeld hout of afval in verbranden. Hij zal dan nog veel slechtere resultaten hebben. Ook daaraan moet voldoende aandacht worden geschonken. De burger moet ook zelf beseffen dat het in de eerste plaats voor hemzelf geen goede zaak is dit te doen. We kunnen de mensen heel veel tips en trucs geven om die toestellen beter te gebruiken.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, u weet dat wij ook niet pleiten voor een verbod op houtvuur of op open haarden. Een beetje gezelligheid mag. De N-VA is natuurlijk een warme partij en ik gun het staatssecretaris Demir van harte om op koude dagen en in een kille samenleving met haar baby of wie dan ook voor het brandend haardvuur plaats te nemen. *(Opmerkingen van Bart Nevens en Bruno Tobback. Gelach)*

Valerie Taeldeman (CD&V): Mijnheer Vandaele, u hebt staatssecretaris Demir geïnspireerd. U hebt als eerste uw lijsttrekkerschap aan de open haard aangekondigd. *(Gelach)*

Wilfried Vandaele (N-VA): Mevrouw Taeldeman, dat was een fake haard. U wist dat niet, maar het is echt waar. *(Gelach)*

Laten we even ter zake komen met betrekking tot dit belangwekkend thema.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Vandaele, uw lijsttrekkerschap is toch niet fake?

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, helaas niet. Dit zwaarwichtige thema verdient echter wat meer ernst dan hier door de aanwezigen aan de dag wordt gelegd. *(Opmerkingen. Gelach)*

De voorzitter: Mijnheer Vandaele, het gaat om wat u zelf in deze commissie aanhaalt.

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, ik wil afsluiten met de premies. Ik had het daarnet over premies voor betere kachels. U beloont daarmee natuurlijk de mensen die hun slechte houtverbranding door een iets betere houtverbranding vervangen. Misschien moet u een onderscheid maken tussen de mensen die houtverbranding als hoofdverwarming gebruiken en mensen die dat eigenlijk maar aansteken voor de gezelligheid, om eens met een baby een uurtje op een schapenvelletje te zitten. Ik weet het niet, maar misschien moet u dat onderscheid maken. Ik vraag me hierbij af hoe u de mensen zult belonen die echt het goede voorbeeld geven en geen hout meer verbranden. Wilt u die mensen niet belonen? Daar wringt iets.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): De luchtkwaliteit is belangrijk voor onze gezondheid. Het is een stille doder. Gezonde lucht is sowieso een basisrecht. Zoals ik in het begin van mijn vraag om uitleg al heb gesteld, is de luchtkwaliteit de afgelopen decennia verbeterd. We moeten er alles aan doen om onze luchtkwaliteit in de toekomst nog te verbeteren.

Mijn partij is sowieso ook een warme partij. We willen houtkachels verbieden noch stimuleren, maar we staan wel achter de omschakeling naar de meer

performante toestellen. We kijken dan ook heel hard uit naar de Green Deal en we hopen dat die deal zo snel mogelijk zal worden gefinaliseerd.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Lydia Peeters aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over een heffing op ruimtelijk rendement – 1233 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Voorzitter, we hebben het al over heffingen gehad. Daarstraks heeft de heer Vandaele voor transparantere heffingen gepleit. Naar aanleiding van de vraag om uitleg van de heer Ronse hebben we het ook al over het ruimtelijk rendement gehad. In mijn vraag om uitleg is het een combinatie van beiden.

De aanleiding is een nieuwsbericht van de Vlaamse Confederatie Bouw van 19 februari 2018 en de communicatie op de website www.bouwenwonen.net waarin duidelijk wordt gewaarschuwd voor een heffing op het ruimtelijk rendement. Op deze website en in de media staat onder meer te lezen dat deze heffing investeerders en particulieren zou verlammen.

Heel wat steden en gemeenten bereiden zich voor op de gezinnen die er tegen 2030 zullen bijkomen en zetten steeds meer in op verdichtingsprojecten en op stadsvernieuwing. Volgens hetzelfde artikel voert het ontwerp van Instrumenten-decreet echter een aanzienlijke heffing in op de vermoedelijke meerwaarde wanneer de overheid een hogere dichtheid, meer bouwlagen of een uitbreiding van de bouwhoogte of -diepte toestaat. Het gaat om een Vlaamse heffing die de gemeenten moeten toepassen en die veel verder gaat dan een heffing op meerwaarde bij een bestemmingswijziging, bijvoorbeeld indien landbouwgrond in bouwgrond wordt omgezet. De heffing geldt ook indien de overheid een hogere dichtheid, hogere bouwlagen of een grotere bouwhoogte of -diepte toestaat, ongeacht de vraag of in de praktijk effectief gebruik kan worden gemaakt van het hoger rendement.

Het voorontwerp van het Instrumentendecreet bepaalt in artikel 133 – de adviesronde is bezig – dat er eveneens planbaten verschuldigd zijn wanneer een in werking getreden ruimtelijk uitvoeringsplan op een perceel, gelegen in een gebied bestemd voor wonen, bedrijvigheid of recreatie, of één of meer van de hiernavolgende wijzigingen doorvoert: een verhoging van de dichtheid, een vermeerdering van het aantal bouwlagen, een verhoging van de bouwhoogte of bouwdiepte.

Minister, hoe gaat u om met deze kritiek van de bouwsector dat deze heffingen nefast zijn voor betaalbaar wonen?

Is het uw intentie om het ruimtelijk rendement te verhogen conform de principes van het Witboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV) en tegelijk ditzelfde ruimtelijk rendement extra te belasten?

Bent u bereid om deze heffingen opnieuw onder de loep te nemen zoals gevraagd door de bouwsector?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, planbaten en planschade bestaan vandaag al. Het is niet iets nieuws dat de Vlaamse Regering heeft uitgevonden.

Vandaag worden er planbatenheffingen geheven voor planwijzigingen waarbij gronden een meerwaarde krijgen door een nieuwe bestemming, bijvoorbeeld landbouwgrond wordt bouwgrond of industriegrond, of natuurgebied wordt landbouw- of industriegrond.

Met het voorontwerp van Instrumentendecreet wordt voorgesteld – zoals ook door de voltallige Vlaamse Regering is goedgekeurd – om ook planbaten te heffen voor planwijzigingen waarbij gronden een meerwaarde krijgen doordat de dichtheid, het aantal bouwlagen of de bouwhoogte of bouwdiepte verruimd wordt. Niemand zal betwisten dat ook dergelijke planwijzigingen inderdaad een meerwaarde genereren. Het is dus een logische uitbreiding. En het gaat wel degelijk over planwijzigingen, niet zomaar over een vergunning waarbij meer toegestaan wordt dan tot dan toe gangbaar was.

Net zoals bij de gevallen waar vandaag planbaten geheven worden, wordt niet de volledige meerwaarde afgeroomd.

Ik benadruk ook dat dezelfde belangrijke mechanismen gelden als voor de gevallen waar vandaag al planbaten worden opgelegd. Er is geen planbatenheffing verschuldigd wanneer de planwijziging niet tot gevolg heeft dat voortaan een omgevingsvergunning verkregen kan worden die voordien niet verkregen kon worden. De heffing moet pas effectief worden betaald als de meerwaarde wordt gerealiseerd, met name bij verkoop of bij het verlenen van een vergunning.

De Vlaamse Regering heeft het Witboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen goedgekeurd. Daarin hebben wij de ambitie geformuleerd om de bijkomende ruimte-inname af te remmen en vanaf 2040 geen bijkomende ruimte meer in te nemen. Tegelijk is er nog een groot aanbod aan bebouwbare gronden die niet altijd goed gelegen zijn. We zullen dus een niet onbelangrijk deel van het bestemd aanbod op een of andere manier moeten herbestemmen. We willen de betrokken eigenaars correct vergoeden, en we stellen dus in het Instrumentendecreet, zoals door de regering een eerste keer is goedgekeurd, voor om de planschadevergoeding te verhogen en toegankelijker te maken. Dat betekent dat we meer zullen moeten uitgeven om onze doelstelling te bereiken. Dan is het logisch dat je ook iets doet aan de inkomstenzijde. In het antwoord op uw eerste vraag heb ik uitgelegd dat het te verantwoorden valt om een categorie planwijzigingen die meerwaarden genereert maar tot hiertoe onbelast bleef, wel te belasten. Dat is een component van het evenwicht dat we moeten zoeken.

We hebben het in dit parlement ook al een paar keer gehad over de verhandelbare bouwrechten. Ook dat is opgenomen in het voorontwerp van Instrumentendecreet dat door de regering is goedgekeurd. Het zorgt ervoor dat je op een andere manier kunt compenseren.

Vandaag betwist ook niemand het principe van de lasten bij verkavelingen en grote bouwprojecten. Als je bij een verkaveling wilt opleggen dat er een speelplein moet zijn of een extra fietsenstalling, dan kan dat ook vandaag al. Dat is niet nieuw en dat bestaat al.

De Vlaamse Regering heeft het voorontwerp van Instrumentendecreet een eerste keer principieel goedgekeurd op 12 januari van dit jaar. Het ligt nu voor advies voor bij de Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening - Onroerend Erfgoed (SARO) en de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen. We wachten de adviezen af. Uiteraard zijn we graag bereid om nadien in overleg te gaan. Ik weet dat er in de sector bepaalde zorgen zijn. We hebben dat ook op het bouwoverleg besproken dat we met de voltallige Vlaamse Regering hebben gehad. Daar is de engagement aangegaan om de adviezen af te wachten en dan verder met het forum van het bouwoverleg in gesprek te gaan.

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Uw slotbemerking stemt me alleszins iets minder ongerust, in tegenstelling tot wat u in eerste instantie antwoordde.

Ik wil heel duidelijk zijn dat onze fractie volledig achter de planschaderegeling staat. Als de planschade volledig wordt verhoogd naar een normale schadevergoeding, kan er draagvlak worden gecreëerd voor al de visieontwikkelingen die zijn opgenomen in het Witboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Ik ben er minder van overtuigd dat, als men iets doet aan de uitgavenzijde, men ook iets aan de inkomstenzijde moet doen en dus de planbaten moet verhogen. We hebben in deze commissie toch altijd gezegd dat het ene toch zeker niet opweegt tegen het andere, zeker omdat men altijd het ruimtebeslag wil terugdringen. Als men het ruimtebeslag wil terugdringen, dan denk ik dat planbaten – zoals het in het verleden bestond: een duidelijke meerwaardebelasting voor een bestemmingswijziging, wanneer bepaalde gebieden een andere planbestemming krijgen – in de toekomst weinig zal gebeuren, en zeker niet in verhouding zal staan tot de planschade die zou moeten worden betaald omdat bepaalde gebieden straks onbebouwbaar worden of omdat men het huidige juridische aanbod, toch alleszins voor een deel, wil neutraliseren. Ik wil dat heel duidelijk even meegeven.

Ik maak me dan opnieuw zorgen als ik lees wat in artikel 133 van het ontwerp van Instrumentendecreet vermeld staat. Het gaat niet meer alleen over een bestemmingswijziging of een planwijziging, maar ook over het gewoon verhogen van de dichtheid. Het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen van 1997 legde vroeger een verplichting op van vijftien woningen per hectare in het buitengebied en vijfentwintig woningen per hectare in stedelijk gebied. Als men straks gaat zeggen dat de woondichtheid hoger moet, zoals in artikel 133 van het Instrumentendecreet wordt vermeld, dan zou dat de facto voor een bepaald perceel een belasting of een meerwaardeheffing kunnen betekenen. U zegt dat die maar aan bod zal komen als de meerwaarde effectief is gerealiseerd bij een mogelijke verkoop, maar de effectieve meerwaarde gerealiseerd zien, zal pas mogelijk zijn als er ook effectief kan worden gebouwd. Ik verwijs naar de voorbeelden die zijn aangehaald in de persberichten: soms kan een bepaalde bouwhoogte of bouwdiepte niet worden gerealiseerd vanwege de brandveiligheid of andere criteria en toch wordt dan bij de gewijzigde voorschriften in een meerwaardeheffing voorzien. Ik maak me daar dus zorgen over. Ik denk dat collega Vandaele hier ook wel iets over zal zeggen, want hij pleitte daarnet voor transparantere heffingen. Ik hoop dat ik in hem dan ook een bondgenoot kan vinden.

Ik denk dat het alleszins de bedoeling moet zijn om het huidige ruimtebeslag beter te gebruiken, en daarvoor hebben we allemaal de kaart getrokken van een hoger ruimtelijk rendement. Dat is de basis van het hele veranderingstraject. Als we daar niet met zijn allen achterstaan, vrees ik dat we schaarste creëren. De bevolking groeit nog altijd, er is nog altijd gezinsverdunning, er zijn nog altijd heel wat demografische wijzigingen. Als we daar niet ten volle op inzetten, dan vrees ik dat we schaarste creëren. Ik denk niet dat het dat is wat we willen met de principes van het terugdringen van het ruimtelijk beslag en van een hoger rendement creëren.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Collega Peeters nodigt mij uit, dus blijf ik niet achter.

Collega's, toen ik daarnet signaleerde dat mij bezorgde stemmen bereiken van mensen die nu beginnen met de toepassing van de soepelere mogelijkheid tot

afwijking van BPA's en verkavelingen, kreeg ik iedereen over mij heen met het verwijt dat ik me niet aan afspraken houd die gemaakt zijn en aan voorstellen die we zelf hebben ingediend. Dat is niet mijn bedoeling. Het is ook een kwestie van rechtszekerheid. Mensen die gekocht hebben in een bepaalde zone, wetende welke voorschriften daar gelden, en die nu plots geconfronteerd worden met de mogelijkheid om af te wijken van die voorschriften, zijn daar niet altijd blij mee.

Maar wat u nu doet, collega Peeters, is een beslissing op de helling zetten die, zoals de minister zei, door de voltallige regering is genomen en waarvoor men niet over één nacht ijs is gegaan. Als wij zeggen – en dat hebben wij toch kamerbreed gezegd – dat wij een echt ruimtelijk beleid willen – eindelijk – en dat we de open ruimte zoveel mogelijk willen vrijwaren en dat we inbreiding willen, dan zal dat ingrepen vergen die geld kosten. Het zal ook herbestemmingen vragen en daar hangt een prijskaartje aan vast.

Wij willen dat de belastingbetaler daar zo weinig mogelijk voor moet opdraaien. Ik heb dat hier vroeger ook al gezegd. In onze ogen betekent dat, dat wie voordeel haalt uit de beslissing van de overheid, wie plots iets extra kan realiseren op zijn of haar grond, een deel van wat hij of zij extra binnenhaalt, ter beschikking stelt aan de overheid, want hij heeft het te danken aan die overheid, om die mensen daarmee te vergoeden die schade lijden door de beslissing van de overheid. Wat die schade betreft, waren we het er allemaal over eens dat die omhoog mocht – ook voor ons – maar alleen op voorwaarde dat daar ook inkomsten tegenover staan zodat de argeloze belastingbetaler, die hier misschien niet eens iets mee te maken heeft of misschien niet eens grond heeft, zo weinig mogelijk moet betalen om die mensen te vergoeden die schade ondervinden.

Wat de minister schetst, vind ik eigenlijk een heel eerbaar voorstel en een perfect verdedigbaar verhaal dat wij volledig ondersteunen. Het moet in de details worden uitgewerkt. We moeten heel goed nagaan hoe we dat doen en hoe we dat op een rechtvaardige manier doen. Daar ben ik het allemaal mee eens, want het lijkt me ook allemaal niet zo eenvoudig, maar wij staan wel achter het principe en het systeem op zich.

De voorzitter: Mevrouw Pira heeft het woord.

Ingrid Pira (Groen): Mevrouw Peeters, u zegt ongerust te zijn, maar ik ben eerder ongerust over het feit dat u het fundament van de betonstop – om dat woord nog maar eens te gebruiken – eigenlijk helemaal onderuithaalt. Het harmoniseren van de compenserende vergoedingen is toch een van de belangrijke elementen. In het voorontwerp van Instrumentendecreet wordt er bij elke maatregel naar verwezen, het is er de kern van. Als u dat onderuithaalt, wat blijft er dan over? Minister, ik hoop dat u niet al te veel luistert naar de stemmen zoals ze nu vertolkt zijn en naar wat de bouwsector zei.

Mevrouw Peeters, u zegt dat het allemaal duurder zal worden en dat er schaarste zal worden gecreëerd. U gaat dan echt voorbij – en ik vind uw redenering zo eigenaardig – aan de kostprijs van de verspreide bebouwing nu die op elke Vlaamse belastingbetaler wordt afgewenteld. Open Vld zit daar dan blijkbaar niets mee in. Ik begrijp die redenering soms echt niet.

Ik heb in 2015 een schriftelijke vraag gesteld over die planbaten. Uit het antwoord bleek dat van 2011 tot 2014 door bestemmingswijzigingen er 700 miljoen euro meerwaarde was gecreëerd en dat er op het einde van de rit amper 6,5 miljoen euro van werd geïnd. Dat is nog niet eens 1 procent. Als u dat dan in vraag gaat stellen, dan vraag ik mij af waar uw billijkheidsgevoel is. Ik begrijp dat echt niet. Minister, ik heb dat toen ook wat laten onderzoeken en het bleek dat het onder andere het gevolg was van het feit dat er heel veel uitzonderingen gelden. Mijn vraag is: pakt u die uitzonderingen die nu veelvuldig gelden tussen

de meerwaarde die wordt gecreëerd en het bedrag dat uiteindelijk wordt geïnd, ook aan in het voorontwerp van Instrumentendecreet?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mevrouw Pira, het is zo dat in het voorontwerp van Instrumentendecreet zoals het de eerste keer is goedgekeurd, een aantal voorwaarden staan. We maken die sokkel iets eenvoudiger en ik denk dat er inderdaad meer gebruik van zal worden gemaakt. Ik maak me sterk dat, wat we hebben uitgewerkt, een redelijke wijziging is. Het is niet zo dat we iets hebben doorgevoerd dat plots heel veel mensen extra op kosten zal jagen. Dat staat er volgens mij niet in.

Nogmaals, ik heb samen met mijn collega's in de Vlaamse Regering het volgende afgesproken op het bouwoverleg. Wat is het bouwoverleg? De Vlaamse Regering en de heel ruime bouwsector zien elkaar één of twee keer per jaar, waarbij we een aantal thema's kunnen bespreken. Die thema's zijn daar aan bod gekomen. Ik heb de afspraak gemaakt samen met de collega's van de Vlaamse Regering om na het ontvangen van de adviezen met de sector ook nog eens samen te zitten om de adviezen en de opmerkingen die zij hebben te bekijken en misschien ook een aantal misverstanden te kunnen uitklaren. Ik vind dat wel belangrijk. Maar nogmaals, het is een beslissing die een eerste keer genomen is in de Vlaamse Regering. Dat zal nog eens terugkomen. Laat ons nu afwachten wat de adviezen zullen geven en wat die gesprekken zullen opleveren. Dan zal het aan de Vlaamse Regering zijn om daar definitief over te beslissen.

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Ik wil heel even verduidelijken aan collega Vandaele dat het Instrumentendecreet een beslissing van de Vlaamse Regering is. Het is nog een ontwerp van decreet. Er komen nog tal van adviezen. Het is zeker een punt van elk parlementslid hier als er bepaalde dingen zijn waarvan we denken dat ze niet goed zijn, om die tijdig te signaleren. Dat wil ik eerst even meegeven.

Mevrouw Pira, ik wil zeker niet de principes van het Witboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen onderuit halen, absoluut niet. Maar er is wel een groot verschil tussen wat u ziet als deze principes en wat ik eronder versta. U zegt dat ik het hele systeem van de compenserende vergoedingen onderuit wil halen. Helemaal niet. Wij willen juist die compenserende vergoedingen hard gemaakt zien. Daar heb ik altijd voor gepleit. Daarvoor is er straks dat Instrumentendecreet. Als men het juridische aanbod dat er vandaag is, wil neutraliseren, of met andere woorden, als men gebieden die vandaag gelegen zijn in woongebied, in woonuitbreidingsgebied of industriegebied, wil schrappen en in de toekomst niet meer bebouwbaar maken om te zorgen voor meer open ruimte, dan moet daar een compenserende vergoeding tegenover staan. Dat is juist die planschaderegeling waar wij ten volle pleitbezorger van zijn.

U verwijst naar de planbaten. U zegt enerzijds dat er zeer weinig wordt geïnd. Dat is om de eenvoudige reden dat er ook heel veel discussies zijn en heel veel dossiers hangende zijn bij de Raad van State. Daarnaast zijn de planbaten nog altijd een belasting. Als vandaag mensen door een ingreep misschien wel van de overheid een meerwaarde gecreëerd zien, dan is daar een planbatenheffing op. Of we die nu ook moeten verhogen wanneer het alleen maar gaat over een wijziging in de bouwdiepte of een wijziging van de bouwhoogte? Ik denk niet dat dat de optie moet zijn. Integendeel, ik denk dat we elke mogelijke belemmering op ruimtelijk rendement moeten tegenspreken want anders gaan we schaarste creëren. Die schaarste is juist nefast voor de belastingbetaler 'tout court'. Dan kunnen de toekomstige generaties geen bouwkvavels meer kopen. Daar pas ik samen met mijn fractie voor.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de noodzaak aan een totaalvisie op het afvalbeleid en de inzameling van restplastics – 1234 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, eind vorig jaar debatteerden we in deze commissie over de beslissing van de Chinese regering om de grenzen voor een hele reeks afvalstromen te sluiten. “Tot nu toe is de China-route een gemakkelijke manier geweest om afval te laten recyclen”, erkende u doen zelf in de commissie.

Vorige week berichtte De Tijd over het feit dat er in China vanaf 1 maart ook strengere regels zullen gelden voor de import van oud papier en karton. Omdat China met 28 miljoen ton per jaar een enorme importeur van oud papier is, heeft de beslissing wereldwijd grote gevolgen. De beslissing van de Chinese regering is uiteraard begrijpelijk en moeten wij aanzien als een kans om ons globale afvalbeleid te herzien en stappen voorwaarts te zetten. Een gecoördineerde en integrale aanpak dringt zich op, waarbij innovatie en technologie en vooral het zogenaamde ‘design to recycle’ of ontwerpen gericht op recyclage, cruciaal zijn.

Minister, ook u deelde deze mening in de commissievergadering van 19 december jongstleden. U erkende dat u dit alles ziet als een kans voor Vlaanderen. U verklaarde al veel langer overtuigd te zijn van het belang om de problematiek van het kunststofafval grondiger aan te pakken dan de vele gefragmenteerde maatregelen die momenteel op tafel liggen, zoals het verbod op plastic zakjes, statiegeld, roze zak, uitbreiding van de blauwe zak enzovoort.

Het komende jaar wordt een belangrijk jaar, minister. Uiteraard pleiten wij voor transparantie en duidelijkheid. Ook u hebt benadrukt dat 2018 een sleuteljaar wordt.

Minister, heeft deze recente beslissing van de Chinese regering een impact op Vlaanderen? Hoe verloopt het overleg en het onderzoek om een btw-verlaging toe te kennen aan producten die bestaan uit gerecycleerd materiaal? Wat is de stand van zaken van de studie in opdracht van de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) hieromtrent? Die liep in december jongstleden, maar zou op korte termijn worden afgerond. Dat was uw antwoord in de vorige commissievergadering omtrent deze materie.

Wat is de stand van zaken van de herziening van de richtlijn inzake verpakking en verpakkingsafval die in een verstrenging van de recyclagedoelstellingen voor verpakkingsafval voorziet en een meer geharmoniseerde monitoring als doelstelling heeft? Wanneer zal dit door de Raad, het Europees Parlement en de Commissie worden bekrachtigd? Hebt u al overleg gehad met uw federale collega’s om via productnormering producenten ertoe aan te zetten gerecycleerde plastics te produceren en op de markt te brengen? Hebt u overleg met uw federale collega om inzake productnormering bepaalde percentages gerecycleerd plastic in producten vast te leggen? Zo ja, hoe loopt dit overleg? Op welke manier wenst u als minister werk te maken van een totaalvisie op ons afvalbeleid of, zoals u zelf hebt verklaard in de commissievergadering van 19 december, een totaal nieuwe aanpak? Welke concrete maatregelen zult u nemen?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega De Vroe, ik heb een heel uitgebreid antwoord met heel veel cijfers en gegevens. Ik zal beginnen met de cijfers van

2016. In 2016 werden 834 ton Vlaams huishoudelijk folieafval en zo'n 40.000 tot 50.000 ton Belgische kunststofafvalstromen afkomstig van bedrijven naar China geëxporteerd.

De voornaamste stroom waar we nu met een overaanbod kampen, is die van de minder zuivere folies. Er bestaan in Europa wel enkele verwerkingseenheden, maar de kans dat Belgisch materiaal daar naartoe kan gaan, is voorlopig niet zo groot. Er is dus nood aan bijkomende verwerkingscapaciteit en innovatie. Het uitbouwen van een eigen verwerkingscapaciteit is niet de taak van de overheid, maar van de verwerkingssector.

Voor de afzet van papier stellen we vast dat er in Europa een daling is van de prijs die wordt aangeboden voor papierafval. China legt strengere normen op voor de vervuilingsgraad van papier. Daardoor geraken sommige papierafvalstromen niet meer geëxporteerd. Het aanbod aan papierafval in Europa is zo groter dan de vraag. Dit zorgt voor een neerwaartse druk op de prijzen voor papierafval. In Vlaanderen hebben we door de goed georganiseerde gescheiden papier- en kartoninzameling veel stromen met een hoge kwaliteit. Toch zien we ook voor die stromen een daling van de prijs. Dit benadrukt nogmaals het belang van een goede gescheiden inzameling van papier en karton om ervoor te zorgen dat de prijs die men ervoor krijgt, zo hoog mogelijk is. Voor vervuilde stromen zou die prijs mogelijk negatief kunnen worden.

OVAM bekijkt samen met GO4CIRCLE voor welke producten het interessant zou zijn om een btw-verlaging toe te kennen als ze een bepaald gehalte aan gerecycleerd materiaal bevatten. Ook de federale overheid is bij deze gesprekken betrokken. Binnenkort wordt er een platform opgericht waar ambtenaren van de drie gewesten en de federale overheid met elkaar zullen afstemmen over het nemen van maatregelen ter verhoging van de afzetmarkt voor recyclaten. Dit kan via aankoopbeleid, btw-verlaging, aanpassen van belemmerende regelgeving en dergelijke. Ik hoop dat dit platform een goede basis vormt voor een betere afstemming tussen de gewestelijke en de federale overheid en het beleid dat daar wordt gevoerd.

De studie is afgerond. OVAM heeft in kaart gebracht welke producten en productgroepen nu reeds op de markt zijn met kunststofrecycalaat en welke producten en productgroepen potentieel hebben voor het inzetten van kunststofrecycalaat. Hierdoor geeft de studie enerzijds informatie voor het duurzaam aankoopbeleid van de overheid en anderzijds geeft het een zicht op de potentiële Belgische afzetmarkt. De studie onthult hiermee ook waar opportuniteiten liggen voor Belgische bedrijven. Uit de studie blijkt dat voor een beleid met als doel het verhogen van de inzet van kunststofrecyclaten, de actoren in de bouwsector het gemakkelijkst bereikbaar zijn, omdat de meeste kunststoffen in deze sector geconsumeerd worden, namelijk 20 procent, maar ook omdat de overheid een aanzienlijke impact kan hebben via haar aankopen in de bouw, namelijk 30 procent. Bovendien is het aandeel van in België geproduceerde kunststoffen in dit segment het grootst, namelijk 40 procent. Voor verpakkingen is dit veel minder, maar 16 procent, en voor automotive of elektrische en elektronische apparatuur is het aandeel Belgische kunststoffen te verwaarlozen. De studie is een inspiratiebron voor het overleg over een toekomstige btw-aanpassing.

Daarnaast bleek ook dat normering een hinderpaal kan zijn. Zo wordt de inzet van PVC-recycalaat verhinderd door de Europese normen die gehanteerd worden binnen het BENOR-keurmerk. Die zijn gebaseerd op specifieke grondstofdelen. Vanuit technisch standpunt is er echter geen reden om het gebruik te verbieden. Daarom beveelt de studie aan om functioneel te specificeren in bestekken op basis van de performantievereisten van het eindproduct, in plaats van op grondstofdelen of keurmerken die normen op basis van grondstofdelen hanteren.

De onderhandeling over de herziening van de richtlijn inzake verpakking en verpakkingsafval is bijna rond. Ze wordt in principe in de komende weken aan de Raad en het Europees Parlement voorgelegd. Normaal zou dat voor de zomer nog moeten worden gepubliceerd. Er staat ook een omzettingstermijn in van twee jaar.

Binnenkort wordt er op ambtelijk niveau een overleg gestart rond circulaire economie. Gezamenlijke maatregelen ter verhoging van de afzetmarkt voor recyclaten zijn een belangrijk punt op de agenda. Zo zullen onder meer de resultaten van de studie worden gebruikt om product per product te overlopen wat de meest passende maatregel is om het gehalte aan gerecycleerd materiaal te verhogen.

In het verpakkingenbeleid moeten we in de eerste plaats streven naar het voorkomen van het gebruik van wegwerpverpakkingen. Op basis van cijfers van Fost Plus stel ik vast dat de hoeveelheid op de markt gebrachte verpakkingen in België tussen 2009 en 2016 is gestegen met meer dan 40.000 ton. Dit komt neer op een stijging van 5 procent op 8 jaar. Het grootste deel van deze stijging, namelijk 30.000 ton, is te wijten aan kunststofverpakkingen. Die zijn de voorbije 8 jaar met ongeveer 15 procent toegenomen. Natuurlijk wordt deze groei voor een belangrijk deel verklaard door de groei van de economie. Binnen de groep kunststofverpakkingen zijn het vooral de verpakkingen die nu niet in de PMD-zak mogen, die in aantal zijn toegenomen. Dit benadrukt voor mij het belang van een preventiebeleid.

Wat de zwerfvuilproblematiek betreft, moeten we vaststellen dat de omvang van het probleem is onderschat. De totale hoeveelheid zwerfvuil in Vlaanderen werd voor het eerst in kaart gebracht voor 2013. Een studie in opdracht van OVAM kwam tot de conclusie dat de hoeveelheid zwerfvuil toen ongeveer 17.500 ton bedroeg. De kost voor het opruimen van dit zwerfvuil werd geraamd op 60 miljoen euro. Twee jaar later is er in opdracht van OVAM een vervolgstudie uitgevoerd waar ook een peer review op is toegepast. Dat kwam uit op ongeveer 20.400 ton en een opruimkost van ongeveer 160 miljoen euro. Hieruit mogen we echter niet besluiten dat de hoeveelheid zwerfvuil zo drastisch is toegenomen. De verschillen zijn voor een groot deel te wijten aan de gebruikte methodiek. De maatschappelijke kost van zwerfvuil is wel groter dan oorspronkelijk geschat. De urgentie is groot, voor alle duidelijkheid.

Een geïntegreerde aanpak voor het verpakkingsafval dringt zich op.

Fost Plus financiert vandaag de gescheiden inzameling en recyclage van verpakkingen. Er is een bijdrage via het halve europrogramma en een vrijwillige bijdrage. Deze financiering van de Mooimakers door de verpakkingsverantwoordelijken moet wettelijk worden verankerd. Nu is dat nog altijd vrijwillig. Het zal immers absoluut noodzakelijk zijn om de komende jaren te blijven inzetten op de vijfpijleraanpak, en in deze context komt ook statiegeld ter sprake. Ik heb aan OVAM gevraagd tegen einde maart een evaluatie te maken van de resultaten van het versterkte zwerfvuilbeleid.

Daarnaast moet er meer aandacht komen voor het ontwerp van verpakkingen. Ik denk hierbij aan een sterkere differentiatie van de Groene Puntbijdragen zodat verpakkingen die niet recycleerbaar zijn, sterker worden benadeeld ten opzichte van verpakkingen die dat wel zijn.

Kassazakjes voor eenmalig gebruik kunnen gemakkelijk worden vermeden door gebruik te maken van herbruikbare zakken. Het gebruik van wegwerpkassazakken moet worden uitgefaseerd. Een verbod is een eerste stap. Dan moet worden bekeken wat het effect is van dit verbod om eventueel verdere stappen

te zetten. Daalt het gebruik of is er alleen een verschuiving? Dat moeten we bekijken voor papieren zakken.

Voor de consument moet er een duidelijke sorteerboodschap zijn. De PMD-inzameling moet worden uitgebreid naar een inzameling van alle recycleerbare plasticverpakkingen, eventueel van alle kleine kunststofvoorwerpen. In een overgangsperiode kan de inzameling van PMD, aangevuld met de inzameling van restplastics, blijven bestaan.

Er moet in Vlaanderen bij voorkeur worden geïnvesteerd in betere sorteer- en recyclage-infrastructuur. Op die manier kan de sector worden ondersteund in de omslag naar een meer doorgedreven recyclage. Conform de beslissing van de Vlaamse Regering van november 2017 wordt er voor 30 miljoen euro aan extra investeringsmiddelen gepland voor de circulaire economie in Vlaanderen. Een gedeelte hiervan wordt gebruikt ter ondersteuning van een betere recyclage-capaciteit voor verpakkingen.

Collega De Vroe, u ziet het, een heel omstandig antwoord omdat er van alles beweegt.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Minister, uiteraard moeten we er proberen voor te zorgen dat we liefst naar 100 procent recyclage gaan, want uiteraard is het de doelstelling van ons allemaal om zo weinig mogelijk te verbranden.

Minister, ik heb heel veel herhalingen gehoord van het verleden, onder andere dat de zwerfvuilproblematiek zwaar onderschat is geweest, maar ik ben wel blij te vernemen – dat was nieuw – dat we eind maart de evaluatie mogen ontvangen van het versterkt zwerfvuilbeleid, en daar kijken we uiteraard naar uit, om dan nadien de nodige maatregelen te nemen.

Minister, onze partij is uiteraard een heel groot voorstander van de circulaire economie. We zijn dan ook tevreden dat daar extra middelen voor werden uitgetrokken. Sowieso is het heel jammer te vernemen dat de kunststofverpakkingen, de wegwerpverpakkingen waar we allemaal zoveel mogelijk van af willen, met 15 procent zijn toegenomen. Dat komt opnieuw heel hard aan. We moeten met z'n allen zorgen dat de recyclagegraad toeneemt. Ik heb u daar al meermaals over bevraagd. U hebt daarnet gesproken over de nood aan innovatie en verwerkingscapaciteit. Op welke manier gaat u ervoor zorgen dat er nog meer op innovatie wordt ingezet voor de afvalverwerking en -recyclage? Daar blijf ik wat op mijn honger zitten. Dat is heel belangrijk.

Verder kijk ik uit naar de maatregelen inzake de btw-verlaging op gerecycleerde plastics. Ik ben een heel groot voorstander van biodegradeerbare plastics. Wat is uw visie daarop? Op welke manier wilt u werk maken van een totaalvisie op ons afvalbeleid, zoals u in de commissievergadering van 19 december hebt verklaard? U hebt een aantal maatregelen aangekondigd. Ik had gehoopt een totaalbeeld te krijgen van uw visie. Uiteraard zullen we u verder blijven bestoken met bijkomende vragen.

De voorzitter: De heer Nevens heeft het woord.

Bart Nevens (N-VA): Minister, ik had begrepen dat mevrouw De Vroe een totaalvisie vroeg op het afvalbeleid. U hebt een aantal specifieke zaken toegelicht, maar ik mis het totale verhaal over afval. Dat is minder verpakking, meer recycleren, minder verbranden, minder restafval en producentenverantwoordelijkheid. Ik snap dat u niet alle tools in handen hebt om dat te doen, want productnormen zit bij de federale overheid. Ook Europa speelt een grote rol. Dat

hebt u ook gezegd in uw antwoord. U botst op de grenzen van wat in uw mogelijkheden ligt. Toch is het de bedoeling om van ons afvalprobleem en de circulaire economie een positief verhaal te maken.

Het is goed dat u zegt dat u het verhaal van China dat vandaag op zijn einde loopt, als opportuniteit ziet en om daarmee aan de slag te gaan. Het zijn inderdaad de verwerkingscapaciteit, de innovatie en de bedrijven die aan de slag moeten om met wat we vandaag recyclen iets nuttigs te doen en om het een tweede leven te geven zodat we de kringlopen kunnen sluiten.

Ik heb de indruk dat er wat onwil is bij de producenten van verpakkingsmateriaal. Als zij er bewust voor kiezen om verpakkingsmateriaal op de markt te brengen dat niet of slecht recyclebaar is, dan zal men in een vicieuze cirkel blijven draaien en dan zal men altijd voor het goedkoopste kiezen, en dat is het materiaal waar we niks mee kunnen doen en waar we blijven mee zitten. Daarvan zullen zich grote bergen opstapelen in Vlaanderen. Die tendens is er al. U hebt terecht gezegd dat China heel selectief is in wat het nog wil aannemen. Vandaag is de vervuilingsgraad voor sommige verpakkingsmaterialen dermate groot dat men er meer werk aan heeft om er iets van te maken, dan dat het sop de kool waard is. Ik volg u in uw redenering dat de kwaliteit van wat we recyclen, beter moet zijn.

Minister, ik zal een aantal suggesties doen voor papier en karton. U kunt Fost Plus verplichten om elke burger een container te geven. Vandaag wordt papier en karton in bulk verzameld, gewoon los op de stoep in een kartonnen doos. U kent de weersomstandigheden in België: dat gaat vliegen, het veroorzaakt waaivuil en zwerfvuil. Gelukkig is de kwaliteit van wat in Vlaanderen wordt ingezameld goed. In andere Europese landen worden er andere principes gehanteerd om papier en karton in te zamelen. Wij hebben andere fracties. De kwaliteit van papier en karton is daar veel slechter. Een geluk.

Al bij al zullen de lokale besturen, vertegenwoordigd door hun intercommunales, ook weer het kind van de rekening zijn, want de papierprijs dreigt in te storten. Het is nu net de papierprijs die er kan voor zorgen dat we selectief kunnen ophalen, dat de factuur voor de inwoners wat kleiner is. Daarom pleit ik voor regels voor Fost Plus om de kwaliteit te bewaken van de ophaling.

Ik heb nog een vraag over de resultaten van het zwerfvuilbeleid. U zegt dat de OVAM einde maart de resultaten kenbaar zal maken. Ik hoor andere signalen. Er is vandaag nog geen studiebureau aangesteld, er is nog geen bestek klaar. Wat is het tijdspad van de resultaten van de OVAM in het kader van het zwerfvuil?

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Mijnheer Nevens, u zou er niet slecht aan doen een aantal van uw zeer pertinente vragen te vertalen in een vraag om uitleg. Zo kunt u ze zelf stellen. Misschien kunt u dat doen naar aanleiding van wat nu des te meer gebleken is noodzakelijk te zijn, namelijk de voortzetting van onze hoorzittingen over zwerfvuil, plastic afval enzovoort. Ik dank de collega's om nog eens te onderstrepen hoe dringend dat wel is. We hebben aan de commissiesecretaris een aantal suggesties van experts doorgestuurd, van mensen die thuis zijn in biopackaging, afbreekbare verpakkingen, nieuwe technologieën, nieuwe methoden enzovoort. Ik dring aan dat men bij de regeling van de werkzaamheden daar deze keer wel mee instemt.

We hebben deze discussie al een tijdje geleden gehad, want ook het punt over de beslissing van China is niet nieuw. Ik had toen begrepen dat er bijzonder weinig van ons plastic afval naar China gaat op dit moment en dat dit niet zo'n acuut probleem is. Er komt meer afval in onze grachten terecht dan er naar China gaat. Misschien is dat wel een belangrijkere prioriteit op dit ogenblik.

Minister Joke Schauvliege: Het verwondert mij een beetje dat de collega's vragen naar een totaalvisie op het afvalbeleid. We hebben dat recentelijk samen goedgekeurd in de Vlaamse Regering. We hebben ons uitvoeringsplan huishoudelijke afvalstoffen. Daar zit de totale visie in van het afvalbeleid. Misschien hebben de collega's dat gemist, maar dat hebben we samen goedgekeurd. Daarnaast hebben we het verpakkingsbeleid. Het klopt dat we bepaalde zaken samen moeten bekijken. Die heb ik daarnet overlopen in mijn antwoord.

Mijnheer Nevens, het is heel belangrijk dat de recycleerbijdrage, of de Groene Puntbijdrage zoals we die noemen, voor niet-recycleerbare materialen groter is dan voor recycleerbare materialen. Vandaag is dat zo. Er is effectief een incentive om op een ander niveau in te zetten. Ik heb ook genoteerd dat u pleit voor een nieuw soort milieubox, een soort container die bij de mensen thuis staat, waar mensen hun papier in zouden moeten verzamelen.

Over de cijfers van het zwerfvuil en de initiatieven van de Mooimakers is er misschien wat verwarring. Er zijn twee zaken: om de twee jaar worden de cijfers door een grote studie opgesteld. Voor de komende jaren moet dat worden aanbesteed. Wat wij natuurlijk hebben gevraagd en wat ook zo was afgesproken, is dat we de cijfers van de inspanningen die zijn gebeurd op het vlak van zwerfvuil in 2017, zullen hebben tegen einde maart. Dat zal een belangrijke indicatie geven van wat op het terrein gebeurt. Op basis daarvan moeten zeker een aantal knopen worden doorgehakt. Ook dat is afgesproken in de Vlaamse Regering.

Collega's, ik denk dat we allemaal hetzelfde willen. We willen nog betere resultaten halen. We hebben het altijd goed gedaan, maar stilstaan is achteruitgaan. We moeten dus een aantal belangrijke stappen vooruit zetten. Als het van mij afhangt, moeten we de plasticzakjes dringend verbieden. Ik ben ook een groot voorstander van een grote producentenverantwoordelijkheid, inclusief het statiegeld. Die knopen zullen we binnenkort politiek moeten doorhakken.

Gweny De Vroe (Open Vld): Minister, ik stelde deze vervolgvraag, voortbordurend op wat u zelf hebt gezegd. De vorige keer hebt u zelf gesteld dat we af moeten van die gefragmenteerde aanpak. We hebben het over de zakjes, dan over het statiegeld, dan over de producentenverantwoordelijkheid. We moeten naar een nieuwe, totale aanpak gaan. Vandaar dat ik deze vraag om uitleg als een vervolgvraag heb gesteld. Uiteraard kennen we het afvalstoffenplan. We hebben er in de commissie al veelvuldig over gedebatteerd.

De vraagstelling was echter, zoals ik net zeg, een voortborduren op uw laatste antwoord. Wat dat betreft, had ik wel verwacht dat u met nieuwe, concrete maatregelen, met een nieuwe totaalvisie zou komen, en eigenlijk sluit u nu af met opnieuw een gefragmenteerde aanpak. Ik had als antwoord dus toch eigenlijk een andere aanpak verwacht van u vandaag, maar ik kom er zeker nog op terug.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Wilfried Vandaele aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de inwerkingtreding van het decreet betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning – 1238 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, minister, op 9 februari besliste de Vlaamse Regering om de nieuwe regels voor handhaving qua ruimtelijke ordening en milieu in werking te laten treden op 1 maart 2018. Dat is vier jaar na de

goedkeuring van het decreet en twee maanden na de volle inwerkingtreding van de omgevingsvergunning. Met het decreet komen er meer 'zachte' handhavings-instrumenten voor bouwmisdrijven, zoals de aanmaning, die is overgenomen uit de sfeer van de milieuhandhaving. Nog belangrijker lijken me echter de mogelijkheden voor de besturen om bestuurlijk op te treden en dus niet steeds via de rechter een herstel te moeten afdwingen. Zo zal de gemeente zelf een last onder dwangsom kunnen opleggen om een overtreding ongedaan te maken.

Na de initiële goedkeuring van het decreet vier jaar geleden werd het decreet meermaals gewijzigd. Dat weten we. De recentste en wellicht meest ingrijpende wijzigingen gebeurden trouwens nog met de VCRO-trein (Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening), eind vorig jaar.

Minister, de vraag die we ons dan ook moeten stellen, is of de gemeentelijke ambtenaren en de lokale politiediensten op 1 maart klaar zijn voor deze ingrijpende wijzigingen, in een periode waarin vele lokale besturen nog steeds worstelen met het dubbele spoor van de resterende digitale bouwvragen van eind 2017 én de nieuwe omgevingsvergunningsprocedures én de talrijke wijzigingen aan de VCRO.

"Handhaving is een middel om de goede ruimtelijke ordening te bewaken." Dat is een citaat en dat is de kern van het nieuwe handhavingsprogramma inzake ruimtelijke ordening dat wij in 2015 goedkeurden. Het is de bedoeling dat Vlaanderen en de gemeenten elk hun eigen prioriteiten bepalen en hun eigen verantwoordelijkheden opnemen inzake handhaving. De gewestelijke administraties zullen daarbij een veeleer coachende, sturende en ondersteunende rol op zich nemen.

Ik lees op de website van het Departement Omgeving dat de Vlaamse overheid in maart en april, dus eigenlijk na de inwerkingtreding, een vijftal infosessies zal organiseren. Daarin zal ze het nieuwe luik van zachte handhaving, bestuurlijke maatregelen en bestuurlijke boetes bij de handhaving van de inbreuken qua ruimtelijke ordening toelichten.

Minister, dat brengt me tot een aantal vragen. Heeft uw kabinet of hebben uw diensten de voorbije maanden, misschien zelfs de voorbije jaren toelichtingen, studiedagen en dergelijke georganiseerd voor de lokale besturen over het nieuwe handhavingsdecreet? Of heeft men afgewacht tot de datum van inwerkingtreding was bepaald? Zijn de lokale besturen en de politiediensten, en eigenlijk ook de parketten, voldoende voorbereid op de inwerkingtreding van het decreet inzake handhaving op 1 maart? Welke afspraken zijn intussen gemaakt tussen Vlaanderen en de gemeenten omtrent de prioriteiten op het vlak van handhaving van de omgevingsvergunning? Op welke manier zal ter zake worden samengewerkt?

Minister, u begrijpt wel dat ik die vragen stel. Die zijn ingegeven door de bezorgdheid dat de omvangrijke nieuwe regelgeving voldoende zou zijn toegelicht, zodat diegenen die ze moeten toepassen, in de eerste plaats de lokale besturen, echt goed voorbereid zijn.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Er is een eerste ronde van studiedagen geweest in de periode 2014-2015. Die waren georganiseerd naar aanleiding van de publicatie van het oorspronkelijke decreet betreffende de handhaving van 2014. Grote nieuwigheden zoals de zachte handhaving, de bestuurlijke instrumenten en de beboeting werden toen reeds geïntroduceerd, hoewel het decreet op zich nog niet in werking was. Daarna zijn de lokale partners via een vertegenwoordiging van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) betrokken bij de implementatie van de handhaving van de omgevingsvergunning, en dat via de taskforce of stuurgroep inzake handhaving, waar het uitvoeringsbesluit werd voorbereid en afgetoetst. Ook het organiseren van de infosessies stond toen op

de agenda. Tegelijk zijn de diverse partners in de loop van 2016 en 2017 steeds op de hoogte gehouden van het verloop van het regelgevingstraject van het besluit en de wijzigingen waarin werd voorzien in de Codextrein.

Dat gebeurde via de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu (VHRM) en het subexpertisenetwerk inzake leefmilieu van het Openbaar Ministerie. De datum van inwerkingtreding werd herhaaldelijk verschoven wegens het tijdsverloop van de Codextrein. We weten dat dat wat langer heeft geduurd, zodat men dat heeft moeten verschuiven. Ook werd het verschoven door de technische vereiste dat het uitvoeringsbesluit pas naar de Raad van State kon gaan als die basis waarin was voorzien in die Codextrein daadwerkelijk definitief was goedgekeurd en gepubliceerd.

Er volgen nog diverse infosessies voor gemeentelijke en intergemeentelijke personeelsleden, en ook voor de politie. Die zullen plaatsvinden vanaf 22 maart tot 27 april. Via de beschikbare informatiekanalen, via overlegplatformen en webinformatie, is aan de partners steeds alle info gegeven die mogelijk was. Dat de lokale overheden en de andere partners zich in grotere of kleinere mate hebben georganiseerd, blijkt onder meer uit de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden die intussen op initiatief van diverse gemeenten zijn opgericht of uitgebreid naar de materie van de ruimtelijke ordening, en die zich hebben voorbereid om hun rol in die handhaving daadwerkelijk op zich te nemen. De inzet van nieuwe bevoegdheden en instrumenten zal alleszins geleidelijk aan worden opgebouwd. Zelfs het herhaalde uitstel van de inwerkingtreding van de nieuwe bepalingen tot 1 maart 2018 heeft er mee voor gezorgd dat het besef bij de lokale overheden groeide dat ook voor hen een zelfstandige taak met betrekking tot handhaving is weggelegd, en dat het onderwerp ook meer dan ooit tevoren leeft. Met de parketten worden sedert 2017 intussen ook de nodige stappen gezet om tot werkafspraken te komen inzake doorverwijzingen tussen de gerechtelijke handhaving en de bestuurlijke handhaving.

Vanuit het gewest werden de gezamenlijk handhavingsprioriteiten opgemaakt, waarbij het gewest ondersteuning zal bieden aan de lokale overheden. De gezamenlijke handhavingsprioriteiten worden door de gewestelijke inspectiedienst samen met de gemeentelijke partners opgenomen. Reeds begin juli 2016 werden de steden en gemeenten bevraagd over de gezamenlijke prioriteiten. Op 23 december werden de gezamenlijke prioriteiten voorgelegd aan en goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Ze blijven van toepassing, uiteraard tot ze worden gewijzigd. Op het VHRM-congres van 2016 werden de krijtlijnen van het prioriteitenbeleid toegelicht en ook gekaderd. De afdeling Handhaving van het Departement Omgeving staat in voor de operationalisering op het terrein en ook voor de samenwerking met de partners.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, dank u voor uw toelichting. U zegt dat er al opleidingen zijn geweest in 2014 en 2015, dus dat is zeker tijdig. U zegt ook dat er nog opleidingen aankomen. Dat tweede stuk is misschien wel laat, maar u zegt ook dat de diverse spelers zich tussendoor toch wel voldoende hebben voorbereid. Ik hoop dus dat dat inderdaad klopt, en dat dat ook volstaat, want we weten dat de gemeentebesturen en de ambtenaren dezer dagen naar adem happen als het gaat over de nieuwe regelgeving die wij opleggen. Dat is toch een hele boterham, met alles erop en eraan. Zij zijn momenteel bezig om dat allemaal in de praktijk te brengen, en we weten ook dat het daarmee natuurlijk wel staat of valt. Wij kunnen hier allerlei dingen in gang zetten en op papier zetten, maar het is daar, op het terrein dat alles in de plooi moet vallen en dat alles in realiteit moet worden omgezet.

In elk geval, bedankt voor uw antwoord.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Lydia Peeters aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de bevraging bij lokale besturen van de woonuitbreidingsgebieden – 1254 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Voorzitter, op 9 juni 2017 kregen alle lokale besturen een brief met als titel 'Bevraging naar aanleiding van de voorbereiding van een positieve en negatieve lijst voor de woonreservegebieden'. Over de manier van aanpak hebben we reeds van gedachten gewisseld, zowel in de plenaire vergadering als in deze commissie, en ook zijn er nog heel wat schriftelijke vragen gesteld.

Minister, de bevraging op zich is afgesloten, maar in uw antwoord op mijn schriftelijke vraag nummer 899 antwoordde u dat er meerdere gemeenten zijn die in een collegebeslissing of in de marge van de enquête hebben laten weten dat ze voor een of meerdere gebieden nog verder onderzoek nodig hadden. Zolang de verwerking loopt, zou daarmee nog rekening kunnen worden gehouden, hebt u toen geantwoord.

Verder heb ik ook het antwoord gelezen op de schriftelijke vraag van collega Nevens. In dat antwoord werd ook verwezen naar een schriftelijke vraag van mij. U antwoordde dat het nog te vroeg was om te evalueren welke aantallen hectares er uiteindelijk werden aangeklikt door de gemeenten bij: a) deels ontwikkelen voor woningbouw en aanverwante functies; b) niet ontwikkelen voor woningbouw en open ruimte behouden; c) ontwikkelen voor woningbouw en verwante functies; d) geen uitsluitsel over het al dan niet ontwikkelen; e) we willen dit (deels) een andere bebouwbare bestemming geven; f) geen antwoord. Dat waren de verschillende mogelijkheden qua reacties.

Het onderzoek was toen nog bezig. Dat was een zevental maanden geleden, dus ik vroeg ik me af hoever men daarmee staat.

Minister, vandaar mijn vragen aan u. Hoever staat men op dit ogenblik met de verwerking van de gegevens die bij de bevraging naar boven zijn gekomen? Werd die verwerking intussen afgesloten? Zo niet, welke timing hebt u voor ogen? Werden er van die 16 procent van de bevroegde gemeenten intussen nog antwoorden ontvangen? Hoe reageert u op het antwoord van enkele gemeenten die via een collegebeslissing meedeelden dat ze om principiële redenen de enquête niet wensten in te vullen? Wat leert ons uiteindelijk de bevraging? Welk percentage van het totale aantal woonuitbreidingsgebieden, om en bij de 12.000 hectare, werd door de bevroegde gemeenten als niet te ontwikkelen voor woningbouw en dus te bestemmen voor open ruimte opgegeven? Hoeveel hectare werden opgegeven om deels te ontwikkelen voor woningbouw en aanverwante functies? Welk percentage werd opgegeven als te ontwikkelen, rekening houdende met de principes van het witboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV)?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mevrouw Peeters, de technische verwerking van de onlinebevraging is afhankelijk van de criteria die de Vlaamse Regering wil hanteren voor de lijsten van die woonreservegebieden. Die criteria zullen uiteraard een onderdeel moeten vormen van een decretaal initiatief dat nodig is voor de aanpak van de woonreservegebieden. Ik hoop dat dat binnenkort ook door de politieke besluitvorming kan.

Zoals u weet, werd de onlinebevraging afgesloten met een responsgraad van 84 procent. Ik heb altijd het standpunt gehuldigd dat het mogelijk blijft op een later

ogenblik, eventueel na een uitgebreider besluitvormingsproces in de gemeente, als dat nodig zou zijn, een standpunt in te nemen. Omdat de verwerking niet is afgerond, kan dat dus nog steeds. Ik kan bevestigen dat er van de 16 procent bevraagde gemeenten die niet of onvolledig hebben geantwoord, inmiddels toch een aantal antwoorden binnen zijn. Bij een beperkt aantal gemeenten was de onlinevoorbereiding gedeeltelijk of zelfs volledig ingevuld, maar werden geen bekrachtigende collegebeslissingen vermeld. Inmiddels kregen we die achteraf vaak wel doorgestuurd. Daarnaast zijn er gemeenten die om uiteenlopende redenen helemaal niet participeerden, maar naderhand toch nog een standpunt hebben ingenomen. Ten slotte bezorgden een aantal gemeenten nog aanvullende gegevens.

De onlinebevraging hield vanzelfsprekend geen verplichting in. Ik heb het altijd gezegd: dat is vrijwillig. Een zeer beperkt aantal gemeenten gaf via een collegebeslissing mee dat ze de enquête niet wilden invullen om principiële redenen, met name omdat ze naar hun oordeel en specifiek voor hun gemeente vonden dat er het formuleren van een actueel inzicht een advies van de Gemeentelijke Commissie voor Ruimtelijke Ordening (GECORO) of een gemeenteraadsbeslissing vraagt. Ik heb daar uiteraard begrip voor. Ik veronderstel dat die gemeenten inmiddels de stappen zetten of hebben gezet om dat te doen en om een standpunt te kunnen formuleren. Voor de bevraagde gemeenten die geen informatie hebben bezorgd, noch iets hebben gesignaleerd, kan natuurlijk enkel rekening worden gehouden met de informatie die we nu al kennen, de optie die vaak in het gemeentelijk structuurplan staat.

De percentages inzake het aantal gebieden die u zelf aanhaalt, heb ik verstrekt naar aanleiding van de schriftelijke vraag van de heer Nevens. Die gegevens en percentages blijven natuurlijk dezelfde. Mogelijk kan er uiteraard nog informatie zijn binnengekomen die die percentages natuurlijk kan veranderen. Ik wil benadrukken dat die percentages tussentijdse resultaten zijn, uitgedrukt in het aantal gebieden, niet in hectares. Dat heb ik hier in het parlement al een paar keer gezegd, denk ik. Deze percentages zijn ook niet afgetoetst aan de principes van het BRV. Zolang de Vlaamse Regering geen beslissing heeft genomen over de exacte criteria in een decretaal initiatief, kunnen wij dat ook niet verwerken. Wij moeten dat hebben om definitief beslissingen te kunnen nemen ter zake.

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Dank u wel, minister. Mijn laatste vraag ging inderdaad specifiek over die hectares. Ik heb de vraag van collega Nevens ook gelezen, maar dat gaat inderdaad altijd over die percentages.

Minister, u hebt verwezen naar de criteria die nog decretaal moeten worden vastgelegd. Er is aangekondigd dat de woonuitbreidingsgebieden niet meer mogen worden ontwikkeld. De lokale besturen zijn bevraagd om te weten welke woonuitbreidingsgebieden ze zelf niet meer zullen ontwikkelen. Er moet echter nog een decretaal kader komen. Welke woonuitbreidingsgebieden staan op de negatieve lijsten, op de positieve lijsten of op de zogenaamde speciale of neutrale lijsten en welke woonuitbreidingsgebieden vallen onder de principiële akkoorden? Het is nog heel onduidelijk. Dit is aangekondigd, terwijl de decretale regelgeving nog moet komen. Dat maakt het allemaal een beetje wazig, zeker omdat heel wat andere instanties keer op keer verklaren dat het totaal niet meer mogelijk is woonuitbreidingsgebieden aan te snijden, terwijl er nog altijd geen decretale basis is.

Ik ben wel tevreden dat u hebt verklaard dat de bevraging sowieso volledig vrijwillig was. De druk om de bevraging toch zeker in te vullen en een zicht te bieden op welke hectares en niet procentuele aandelen zouden kunnen worden geschrapt, is door de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VMSG) en

andere instanties een beetje opgedreven. U hebt nu verklaard dat het puur en alleen vrijwillig was en dat het uiteraard nog steeds mogelijk is hier in een later en uitgebreider proces dieper op in te gaan. Ik denk dat we net daarop moeten wachten.

In de toekomst zal elk lokaal bestuur een beleidsplanning opstellen. De provinciebesturen zijn er al mee bezig. Ze zullen een afweging moeten maken in verband met de gebieden die ze naar open ruimte willen herbestemmen en die ze willen gebruiken om het ruimtelijk rendement te verhogen of om voor harde functies verder te ontwikkelen. Ik ben alleszins tevreden met uw antwoord.

De voorzitter: De heer Nevens heeft het woord.

Bart Nevens (N-VA): Voorzitter, ik wil positief afsluiten. Ik denk dat 84 procent een zeer goed resultaat is. Dit toont aan dat de lokale besturen wel degelijk een visie ontwikkelen op de woonuitbreidingsgebieden en de ruimtelijke ordening of context in hun gemeente. Dat stemt me positief. Het is een belangrijk instrument, ook in verband met de toekomstige uitdagingen. Ik denk dan aan de klimaatdoelstellingen, maar ook aan de problematiek van de wateroverlast en dergelijke.

Mevrouw Peeters, wat me ook tevreden stemt, is dat u dankzij mijn parlementair werk en mijn schriftelijke vraag inspiratie hebt gevonden om in deze commissie een vraag om uitleg te stellen.

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Mijnheer Nevens, ik zou u willen danken, maar ik ben natuurlijk naar aanleiding van een schriftelijke vraag naar u verwezen. Zo ben ik bij uw schriftelijke vraag uitgekomen. Het is alleszins belangrijk dat de lokale besturen overwegen welke gebieden later al dan niet kunnen worden ontwikkeld. Vooraleer ze daarover definitieve uitspraken kunnen doen, moeten de criteria worden vastgelegd.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.